

MAANDSCHRIJF VOOR BIJENTEELT

APRIL

H. T. VAN DAM - JUBBEGA (Fr.)

Telefoon no. 103 — Giro no. 217250

Bijenpark. Magazijn van Imkersartikelen

WIJ LEVEREN UIT VOORRAAD:

Simplexkasten met 2 broedkassen, ramen en blikjes	f 30.00
Simplexkasten met één broedkamer en honingkamer, ramen en blikjes	„ 27.50
Boogkorven, 12-raams, met ramen en ogen	„ 13.00
Boogkorven, zonder ramen enz.	„ 10.00
Ronde korven, grote maat, prima	„ 6.00
Opzetranden voor grote korven, 4 walen	„ 2.00
Zwermkiepsen, zeer mooi en groot	„ 5.00
Lunburger-model korf met huls en spon	„ 7.50
Jaagkorven, zeer groot	„ 7.00
Afstandblikjes, per 100 stuks	„ 2.00
Zinken moerroosters, 40 x 40	„ 1.00
Vertind draad, per rol 100 gram	„ 0.75
Wielspoortje, om draad vast te zetten in kunstraat	„ 1.75
Bijenskap met gaasvizier	„ 2.50
Bijenskap met paardehaarvizier	„ 3.50
Bijensluier met paardehaarvizier	„ 3.50
Kaasdoek per vierk. meter	„ 1.75
Paardenhaar vizier	„ 1.50
Blaasbalg beroker	„ 6.00
Gaatjes-tang	„ 3.00
Voederballons met bordje, 1 liter inhoud	„ 1.10
Bijenveger, prima paardehaar, groot model	„ 2.00
Korfmes met dwarsmes, prima	„ 1.50
Honingzeef met houten lijst	„ 2.00
Perskleed, groot 1 x 1.25 cm., prima	„ 10.00
Handkolbtoestel, zeer mooi	„ 24.00
Honingslingers voor 3 broedramen	„ 135.00
Handschoenen, splitleder, met mouwen, per paar	„ 6.00
Handschoenen, boxleder, met mouwen, per paar	„ 9.00
Bijendoeken voor ronde korven	„ 0.80
Stroommatten met huls voor 10-raams kasten	„ 1.50
Hefboompje om raampjes te lichten	„ 1.00
Raampjes grijper	„ 1.75
Draaglijsten voor 10-raams kasten, p. paar	„ 0.30
Rood Carbolzuur, per flesje	„ 0.75
Honingbussen, inhoud 25 kg.	„ 2.25
Honingbussen, inhoud 5 kg.	„ 1.00
Honingbussen, inhoud 2½ kg.	„ 0.75
Honingflacons, inhoud 1 pond, met deksels (metaal), per 100 stuks	„ 15.00
Separators voor Simplexkast	„ 4.50
Reisraam voor Simplexkast	„ 2.00
Kunstraat, zeer beperkt leverbaar, vrij, per kg.	„ 6.00
Werkloon zuivere was tot kunstraat, per kg. slechts	„ 1.00

Zend ons uw zuivere was en droge raat ter verwerking tot kunstraat. U ontvangt binnen enkele dagen de U toekomende kunstraat terug.

Enigst erkende Kunstraat-Fabrikant in de Noordelijke provincies.

Let op het juiste adres, dat voorkomt teleurstelling!

VRAAGT ONZE PRIJSCOURANT

H. T. VAN DAM - JUBBEGA (Fr.)

AFDELING HANDEL VAN DE VERENIGING VOOR BIJENTEELT

BIJENHUIS — WAGENINGEN

Telefoon 2863, Postrekening 1171

AANBIEDING VAN KUNSTRAAT VOOR f 6.- PER K.G.

Deze aanbieding is beperkt!

Verwerking van zuivere was tot kunstraat à f 1.25 per kg. Bij inzending van 5 kg. droge raatwas, leveren wij U 1 kg. kunstraat, dus met inbegrip van kosten voor zuivering en werkloon. Alle vrachten komen voor rekening van belanghebbende.

De voorraden artikelen zijn nog steeds beperkt. Op aanvraag zenden wij U een lijst van leverbare artikelen.

Vlechtriet is nog niet leverbaar. Zodra dit weer leverbaar is, volgt bericht in een advertentie in dit maandschrift.

Nieuwe en gebruikte korven leverbaar uit voorraad!

AANVULLINGS PRIJSLIJST

Zwermkistjes met 5 ramen	f 5.25
Koninginneteeltkastjes	„ 6.25
Alleijstrap, groot model	„ 5.00
Alleijstrap, klein model	„ 4.50
Verkleinblokken, breed 3 ramen	„ 2.50
Verkleinblokken, breed 2 ramen	„ 2.25
Scheidingsplankjes v. boogkorf	„ 1.00
Scheidingsplankjes v. kasten	„ 1.25

Verder nog in voorraad enkele honingslingers, prijs f 135.

BIJENHUIS - WAGENINGEN

W. J. HARTSTRA - JUBBEGA (FR.)

Bijenstand „Hartelust” - Magazijn voor Imkersartikelen! Wij leveren steeds de beste artikelen tegen de laagste prijzen. Wij hebben in de afgelopen maand meer dan 500 katoenen lappen verkocht. U kunt van iedere katoenen lap, maat 85 x 95 cm., een zeer ruime en sterke bijenskap maken, of vier dekkleedjes voor Simplexkasten. De prijs is slechts f 1.50 per lap, ongefrankeerd. Een prima werkende honingslinger in houten vat f 100.—. Voor onze andere artikelen kunt U onze prijslijst raadplegen. Wij hopen zo spoedig mogelijk aan de vele aanvragen te kunnen voldoen. De bestellingen worden uitgevoerd naar volgorde v. binnenkomst.

BIJENSTAND „KLABOFIA”, VOORST

Uw adres voor verwerken van ruwe raat en zuivere was tot kunstraat. Voor ruwe raat 30 tot 50 % kunstraat terug. Verder: korven, kleedjes, ramen, berokers, handschoenen, enz. enz. Afstandblikjes per 100 stuks f 1.90.

BIJENHOUDERS,

bevordert de aanplant van honinggevendende gewassen!

Door ons attent te maken op geschikte objecten in uw omgeving, kunnen wij met bezoek en advies aan de eigenaren of uitvoerders ook uw belangen behartigen.

C. V. BOOMKWEKERIJEN „QUATRE BRAS”,
Brinkgreverweg 87, Deventer.

Bomen

Heesters

Vaste Planten.

Uw adres voor imkersartikelen is:

H. WOESTMAN, DEVENTERWEG, LAREN (GELD.)

Flinke stevige gevlochten korven, per stuk

Met huls en deksel, per stuk

Wederverkopers voor korven speciale korting.

Wij leveren vanaf 1 juni a.s. prima gezonde zwermen

plm. 3 pond bijen, op 6 Simplex ramen

Prijs f 20.—. Reiskastje à f 2.50 wordt

desgewenst voor die prijs teruggenomen.

GEBR. DE JONG, HIJKEN

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND.

49e Jaargang
Redacteur: Joh. A. Joustra
Adres Redactie:
J. v. d. Heydenstraat 35, Amersfoort
Telefoon 6734

Commissie van Redactie: De heeren A. S. Planting, A. M. Ponten en A. Vink
Adviseurs: De Rijksbijenteeltconsulenten.

April 1947 No. 4

Maandpraatje

Gisteren haalden we onze suiker, die dit voorjaar vroeg genoeg in ons bezit kwam om eventuele stoten op te vangen. De sneeuw was zo goed als verdwenen, maar het was nog vrij koud, al dooide het. De suiker zag er goed uit en rook lekker door het mengsel kruidnagelsurrogaat. Verwacht werd, dat de bijen deze suiker best zullen opnemen, maar dat kans op roverij niet denkbeeldig moet worden geacht. Voorzichtigheid is dus met het voederen geboden.

De gesprekken liepen over de langdurige en vrij strenge winter en velen leefden in angst en beven hoe veel bijenvolken er wel zouden zijn gestorven, zodat men de portie suiker voor deze volken weer bij het secretariaat zal moeten terugbrengen, want wie zich thans aan onregelmatigheden schuldig maakt, krijgt „levenslang“, zo werd verondersteld.

Uit al die gesprekken kon men toch een toon beluisteren van groot medeleven met de bijtjes en van warme vriendschap.

Het is altijd prettig met bijenhouders samen te zijn en over onze liefhebberij te kunnen spreken. En wat een verhalen men te horen krijgt!

De mezenplaag is deze winter wel heel erg geweest en geen wonder; die diertjes aasden op alles wat zij te pakken konden krijgen en de bijenstallen moesten het in de eerste plaats ontgelden. Dat zij geen levende bijen voor hun maaltijd gebruiken is in deze winter wel doorslaggevend gelogenstraft. De mezen lokken door hun gepik tegen de korf- of kastwanden de bijen naar buiten en doen zich aan de onvoorzichtige naar buitenkomenden tegoed. Vooral de korfvolken hadden te lijden en het stro werd zelfs stukgepikt. Fragmenten van bijen kan men dan ook haast op elke stand ontdekken.

Ook muizen hadden een onderdak gezocht in kasten en korven, de boel heerlijk bevuild en de volken, waarin zij nestelden, in onrust gebracht en de kleedjes stukgevreten.

Men sprak ook van korven waar grote gaten in gemaakt waren en daar zal onze groene specht wel

schuld aan hebben; een winter om niet spoedig te vergeten. Tegen al die klanten is in het algemeen wel met succes op te treden, maar dit wordt grotendeels verzuimd en men ziet het ongeluk in de regel pas, als het al gebeurd is. Tegen mezengevaar kan men zich beschutten door vogelgaas voor de bijenstand te spannen en muizen vernietigt men door muizenvalen, muizentarwe of door katten, die echter, zoals het titelplaatje in ons Maartnummer deed zien, ook wel ander onheil op de stand kunnen stichten.

Wie al eens een blik kunnen en durven wagen in het binnenste van de woning, zal gezien hebben, dat sommige volken niet al te sterk meer zijn, al zitten ze nog dicht opeen. 't Kan dus nog meevallen, doch de bijen zullen de eerste tijd onze bijzondere zorg vragen. De voorspelling voor April geeft ons echter moed. Een warme maand, welke we best kunnen gebruiken.

Van het Koninklijk Meteorologisch Instituut te de Bilt hebben onze afdelingssecretarissen een schrijven ontvangen om deel te nemen aan een poging om de begin- en eindbloeitijden van fruitgewassen, appels, peren, pruimen, kersen, bessen enz. op een kaart te willen invullen. Gooi dit schrijven nu niet in de papiermand, maar lees het eens rustig door, tracht in Uw afdeling enkele waarnemers te vinden, die zich met die werkzaamheden willen belasten. Men zal daar het best tuinders voor kunnen aanzoeken of anders natuur-historici of in ieder geval mensen, die open oog voor de natuur hebben.

Uit de door het Instituut samen te stellen gegevens, mede in verband met de weersgesteldheid, kunnen wij Imkers ook voor de toekomst ons nut doen.

Zo wordt er buiten onze Vereniging en in samenwerking met haar, veel gedaan om ons degelijke gegevens in handen te spelen. Wij wekken onze afdelingen dus nogmaals op om zich niet afzijdig te houden en te denken, een ander zal dit wel doen. Het is van zeer groot belang, dat deze gegevens uit ons gehele land binnenkomen. Invulkaarten kunnen aan het Instituut te de Bilt worden aangevraagd. Doe dus mee!

De commissie voor de herdenking van ons 50-jarig jubileumfeest is druk aan het werk om ons iets goeds te bieden en in dit nummer zullen nadere mededelingen worden gedaan.

Er bestaan bovendien plannen om onze suiker voor een geheel jaar in de zomer te verstrekken. Dat is fijn, juichen onze Imkers al, maar er is ook een maar bij.

Bij het eenmaal per jaar verstrekken van suiker zal men zich veel zelfdiscipline moeten opleggen, zodat men een voldoende hoeveelheid suiker overhoudt voor de najaars- en voorjaarsvoeding.

Door de leden wordt nl. heel vaak aangedrongen op een zo vroeg mogelijke suikerverstrekking en wij kunnen het daar in het algemeen mee eens zijn. Maar... het gevaar bestaat, dat onnadenkende Imkers, die in het bezit komen van hun suiker, óf veel te vroeg, óf veel te veel gaan voeren, of beide, zodat later het hinkende paard achteraan komt.

Een paar jaar geleden hebben we al eens de vraag

gesteld, hoe de afdelingen er aan zouden kunnen medewerken, dat een voorraad suiker, welke elke Imker in reserve gegeven werd, niet anders dan nadat daarvoor vergunning gegeven was, aan de bijen zou worden gevoerd.

De antwoorden welke daarover van nagenoeg alle afdelingen binnenkwamen waren niet erg hoopgevend. Zeer weinig afdelingen wilden de verantwoording dragen, tenzij de suiker bij de afdelingen in depôt gegeven werd en niet in handen van de Imkers zelve. Een aantal afdelingen wilde ook die verantwoording niet dragen en berichtten, dat het Hoofdbestuur dit maar moest doen.

Uit al die mededelingen bleek echter wel, dat we het op deze wijze niet konden wagen, stel, dat de autoriteiten ons daarvoor vergunning zouden geven.

De zelfdiscipline bij onze Imkers schijnt dus, volgens deze mededelingen bij onze Imkers niet groot geacht te worden en eerlijk gezegd, als een stal bijen op verhogeren staat en men heeft voer in voorraad, waar men niet aan mag komen, dan is het wel moeilijk er af te blijven totdat een seintje gegeven wordt om de voorraad aan te spreken. Om dus de suiker voor een jaar ineens te verstrekken, zal men zich zelfdiscipline moeten opleggen, want anders loopt het totaal mis. Een verstrekking ineens heeft echter zeer belangrijke voordelen. In de eerste plaats veel minder kosten en slechts één keer per jaar suiker halen. Ten tweede de suiker — ook voor het voorjaar — is vroeg in ons bezit en ten derde de administratie — ook die der afdelingen — heeft het veel gemakkelijker. We kunnen er nog bijvoegen, dat, indien de suiker vroeg in de zomer wordt verstrekt, het vervoer veel vlotter en gemakkelijker zal zijn. Spreken we af, dat we al het mogelijke zullen doen om een levering ineens mogelijk te maken?

Laten we nu niet uit deze opwekking concluderen, dat het reeds zover is en dat inderdaad ineens alles geleverd zal worden. We zullen proberen het zover te krijgen en daarom wijzen we onze leden alvast op de moeilijkheden welke zich kunnen voordoen.

Overigens schijnen sommige Imkers zich nog maar niet te kunnen indenken, dat alles nog maar niet zo vlot kan gaan als voor 1940. Vragen om meer suiker voor kastvolken en voor koninginnetelt en voor welke speciaalbedrijven al niet meer (men spreekt ook bij ons al van vermeerderingsbedrijven) komen heel vaak binnen en zelfs op ogenblikken, dat wij alle mogelijke moeite doen om de minimum behoefte te dekken. Laten we toch vooral een goed begrip hebben voor de moeilijkheden welke er in de wereld bestaan. Onze suiker moet n.l. geïmporteerd worden, kost dus de viezen en er is nog steeds een wereld-suikertekort. En laat men vooral ook vertrouwen hebben in de leiding, dat is het Hoofdbestuur, dat zeker alle pogingen in het werk stelt om voor de Imkers te verkrijgen wat maar enigszins mogelijk en noodzakelijk is. Critiek is goed, doch laat het degelijke kritiek zijn. Ons Hoofdbestuur bestaat geheel uit Imkers, die door de afdelingen zijn gekozen en door haar zijn candidaat gesteld. Het is dus met een goed vertrouwen begonnen en blijf het dit vertrouwen schenken, dan komt het wel goed, ook al zullen er wel wenschen blijven bestaan en al zal niet ieder zijn persoonlijk verangen maar direct zien uitgevoerd. Er zijn persoonlijke- en algemene belangen, welke wel eens met elkaar in strijd zijn. De algemene belangen gaan natuurlijk voor en soms zijn deze, door allerlei omstandigheden, niet uit te voeren.

In het raam van onze zelfdiscipline past ook de zorg voor onze bijen en het product. We leven in ons land in een zeer moeilijke positie. Alles op alles moet worden gezet, dat hetgeen we kunnen produceren de toets der kritiek ruimschoots kan doorstaan. De tijd ligt al lang achter ons, dat de slecht gereinigde honing nog kopers vond. Ons product moet kunnen wedijveren met de meest verfijnde honing uit het buitenland. We hebben het niet helemaal in onze hand om veel honing te winnen, maar stuk voor stuk kunnen al onze Imkers een product voortbrengen, dat in één woord af is. Onze aandacht zal dan ook in het bijzonder hierop gericht moeten zijn. Doen we het?

JOUSTRA.

Een oud imkersgezegde luidt: „wat Maart niet wil, dat neemt April“. We kunnen dat op verschillende manieren uitleggen.

Voedsel, dat b.v. in Maart nog niet verbruikt is, zal in April stellig worden verwerkt. Is in Maart nog niet met het broeden begonnen — en dat komt dit jaar voor — dan zal April zijn schade wel proberen in te halen. Maar, bij onvoldoende waakzaamheid, zal April ook een eind maken aan de weinig levensvatbaarheid bezittende volken, die Maart nog hebben kunnen halen.

Vanaf dit ogenblik is verhoogde waakzaamheid dus geboden. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat we iedere dag het volk maar uit elkaar moeten halen om zich van de toestand te overtuigen, integendeel. Maar we zullen toch wel moeten waken tegen warmteverlies en er voor zorgen, dat het aan voedsel niet ontbreekt.

Er wordt — in sommige streken — bij goed weer wel wat gehaald, maar er wordt ook veel verbruikt. Welk een bewondering moeten we toch hebben voor de natuur, die er ook hier voor zorgt, dat kleine volkjes, welke weinig voedsel kunnen halen, toch ook weinig broed aanzetten, zodat het evenwicht in die volkjes bewaard blijft.

De imker denkt er dikwijls anders over en hij probeert die volkjes te prikkelen tot groter broedaanzet. Als men dit met overleg doet, is er niets op tegen, als men er maar voor zorgt, dat er geen wanverhouding komt.

Wie b.v. deze grotere krachtsprestatie wil bereiken door alleen maar veel voedsel toe te dienen, komt bedrogen uit, zelfs in het geval, dat deze volkjes het voedsel vlot zouden opnemen.

Voor het broeden is nodig: voedsel, stuifmeel, water, doch ook een behoorlijke hoeveelheid jonge bijen. We zullen dus niet alleen voedsel en zo mogelijk stuifmeel en water moeten verstrekken (kleine volkjes halen weinig stuifmeel), doch er zullen ook jonge bijen bij moeten.

Dit zal kunnen, indien we tevens over sterke volken met veel broed beschikken. Beschikt men daarover niet, laat de kleine volkjes dan zoveel mogelijk met rust met inachtneming van hetgeen hierboven over warmte en voedsel gezegd is. We kunnen er ons dan later wel mede bemoeien.

De sterkere volken kan men thans aanpakken. Het broeden moet zoveel mogelijk bevorderd worden door het toedienen van drijfvoeder als de natuur niet voldoende biedt en op andere manieren, zoals men in elk goed handboek kan lezen.

Wie zijn volken naar de boomgaarden zendt, moet er rekening mede houden, dat een dagelijks bezoek niet steeds mogelijk zal zijn en bij slecht weer zijn volken gemakkelijk kunnen verhongeren. Geef dus ook een borstplaat mede, indien het volk niet voldoende voedsel heeft om het enige weken te kunnen uitzingen. Denk om een drinkplaats en vooral voor een zuivere drinkplaats in de boomgaarden, waarheen men de bijen zeer vroegtijdig lokt.

Moerloze volken voegt men bij moerrecht; zijn ze nog sterk aan bijen, dan kan het wel eens nuttig zijn er een klein reservevolkje — met moer! — bij te voegen, maar men doet het anders aan dergelijke volken niet teveel.

Mocht men abnormale sterfte bij de volken opmerken of verontrustende verschijnselen, zend dan een doosje met bijen op aan de Rijksbijenteeltconsulent in wiens ambtsgebied men woont en schrijf erbij, wat U heeft opgemerkt. Dit kan U dikwijls voor veel nare dingen behoeden en niet alleen U, maar ook uw in de omgeving wonende collega's. De adressen van de Rijksbijenteeltconsulent vindt U in het Maartnummer.

„Bijentaal”

Het artikel van Ir. B. de Bruin heeft mij ontheven van de belofte, te zullen schrijven over de nieuwe onderzoeken van v. Frisch. Toch heeft het wellicht enig nut er nog iets aan toe te voegen. Bij menig lezer van het artikel van Ir. de Bruin zal evenals bij mij, toen ik het artikel van v. Frisch las, de vraag zijn opgekomen: wat gebeurt er tussen 50 en 100 m., b.v. bij 75? Welke dans voert een haalbij dan uit? Noch Ir. de Bruin, noch v. Frisch geven daarop een rechtstreeks antwoord. In het vorig nummer schreef ik: tussen 50 en 100 m. ligt de overgang der beide dansen. Dat steunt op hetgeen v. Frisch schrijft: „Ik verwijderde stapswijze de voederschaal van de woning. Op een afstand van 50—100 m. gingen de rondedansers over in richtingdansens”. (Stel b.v. bij 75 m.) „Tege-lijkertijd bracht ik het voederschaaltje van de bijen, die op verre afstand haalden, stapswijze dicht bij de woning. Tussen 100 en 50 m. werden de richtingdansers vervangen door rondedansers” (dus b.v. op 75 m. afstand). En in een noot: „Stuifmeelhaalsters voeren rondedansers uit, als de plek waar zij halen, dichterbij ligt dan 50 tot 100 m.” (75 m.) „en richtingdansers alleen dan, als zij verder dan 50 tot 100 m.” (75 m.) „van de woning verwijderd ligt.”

De bijen onthalen ons dus tussen 50 en 100 m. zowel op rondedans als richtingdans. Zou het dan niet eenvoudiger en duidelijker zijn te zeggen: verder dan 100 m. de richtingdans, dichterbij dan 50 m. de rondedans. Tussen 50 en 100 m. zowel de ene als de andere? Wie een waarnemingskast heeft, kan in de a.s. zomer het doorslaande bewijs leveren.

Dat op korte afstand geen richting aangegeven wordt, had v. Frisch reeds bij zijn eerste onderzoeken bewezen. Daarvan toch zegt hij (zie b.v. Das Leben der Bienen), dat bijen op suiker gedresseerd, na enige tijd alle schaaltes bezoeken, in welke van de 4 windrichtingen zij ook staan. Was de richting aangegeven, dan hadden de nieuwe haalsters enkel het dresseerschaaltje moeten bezoeken.

Door deze onderzoeken van v. Frisch zijn ver-

schillende moeilijkheden opgelost. Reeds toen ik in mijn 2de imkerjaar een waarnemingskast bezat, viel het mij op, dat bijen met stuifmeelklompjes, niet de stuifmeeldans uitvoerden, maar de rondedans. Bezoekers, ingelicht over de dansen, zagen hetzelfde en vroegen natuurlijk om een verklaring. Goede raad was duur; maar ik vond er dit op. De bijen met de stuifmeelklompjes moesten volgens hun uiterlijk de stuifmeeldans doen, maar in de bezochte bloemen vonden zij tevens honing. Ook die werd als welkome buit ingerekend. Nu zij thuiskomen op de raten, werkt en de prikkel voor de rondedans en de prikkel voor de stuifmeeldans. De eerste wint het, werkt het sterkst in op het instinct van de haalsters. De verklaring is eenvoudiger! In zijn mooi boek: Das Wesen der Bienen, schrijft Dr. K. Freudenstein bijen zonder stuifmeelklompjes toch de stuifmeeldans te hebben zien uitvoeren. Hij ziet daarin een lagere trap van de danstaal. De verklaring zal thans wel zijn, dat die bijen het stuifmeel reeds in een cel hadden neergelegd en eerst nu of nog eens (allebei komt voor) de stuifmeeldans (richtingdans) vertoonden. Hij dringt aan op een nader onderzoek der dansen, wijl zij nog niet voldoende tot klaarheid zijn gebracht. Aan zijn wens heeft v. Frisch voldaan.

Ik mag hier ook wel even wijzen op het buitengewoon fijn gevoel van de bij voor afstanden, of liever voor tijdverschillen. Bij minder dan 50 m. afstand de rondedans, b.v. bij 45 m.; bij meer dan 100 b.v. 105 m. de richtingdans. Derhalve een andere dans bij een verschil van 60 m. Rekenen wij de snelheid van een beladen bij, zoals gewoonlijk aangegeven wordt, op 20 km. per uur, dan verandert een tijdverschil van nog geen 11 seconden (10.8) de richtingdans in de rondedans.

Dr. L. PEETERS S.J.

Bijlschrift Redactie:

De „richtingdans” (vroeger stuifmeeldans) wordt ook vaak uitgevoerd in pas geschepte zwermen. Welke betekenis moet hieraan gehecht worden? Na de eerste onderzoeken van Von Frisch is me deze dans in pas geschepte zwermen altijd een raadsel gebleven. — Red.

HET RAADSEL van de twee leggende moeren

Men krijgt zo aan het begin van zijn imkersloopbaan vele wijze lessen mee, die men toch dikwijls in de wind slaat, met alle nare gevolgen van dien. Soms gaat het goed en merk je niet eens, dat je stom bent geweest, maar meestal tikken de bijen je hardhandig op je vingers.

Zo lang als ik het edele vak beoefen, nog niet erg lang overigens, heb ik steeds mijn moeren geknipt en gemerkt, daarmee braaf de voorschriften van onzen Soester leraar opvolgend. Maar in '45 kwam er niets van en als enige verontschuldiging kan gelden, dat 't ook wel 'n heel bijzonder jaar was. Bij de voorjaarsinspectie in '46 wilde ik de dames liever niet storen en stelde het uit tot een mooie dag in de appelbongerd. Toen was het echter voor één volk te laat en daarmee begon de lijdensgeschiedenis of liever het raadsel, dat ik tot vandaag nog niet heb opgelost.

Op 17 Mei ontdekte ik doppen in de melk. Het volk stond op twee broedkamers, moer onder het rooster en bevatte onder 9 en boven 8 ramen broed. Het weer was guur en ik had haast om de trein te halen. Boven-

dien waren ze bar latig en om het zwermen uit te stellen, brak ik alle doppen weg. De moer vertoont zich niet. Meer ruimte kon ik niet geven, hetgeen overigens ook niet zou hebben geholpen, want de dracht was bijna afgelopen en over enkele dagen zouden we toch opbreken. Acht dagen later volgde een grondige inspectie. Eitjes waren niet aanwezig, de moer evenmin, dat nam ik tenslotte ten minste aan en er waren weer doppen. Conclusie: de voorzwerm is afgekomen, hetgeen vooral daarom waarschijnlijk was, omdat er in de boomgaard in de buurt van de kast een zwerm geschept was. Gelukkig, dat was dus goed afgelopen. Jammer, dat die zwerm eraf was, maar het volk was nog steeds zeer groot. Nu die andere wijze les wel opvolgen, alle doppen op één na eruit en deze in de onderste bak. Op 4 Juni was deze dop uitgelopen en als onze bruid nu maar ten huwelijk wilde gaan, volgde de rest vanzelf.

Acht dagen later. Onderin geen eitjes, Jammer, maar het kan nog best, dus maar weer rustig afwachten. Maar wat ziet mijn verbaasde

oog in de bovenbak? 3 keurige ramen broed in alle stadia en als extra verrassing, doppen in de melk! Het is vreemd, maar tenslotte kan het rooster verbogen zijn en de moer er na de bevruchting doorheen geslipt. Daarmee zijn die doppen nog niet verklaard, want nieuwe kunstraat wordt keurig met fijn werk uitgebouwd. De bakken worden verwisseld en een nieuw rooster gebruikt. Op de kaart verschijnt het waarschuwingssignaal „opletten”. Na negen dagen, het is intussen 23 Juni, een nieuw onderzoek. In de onderbak geen eitjes, maar bovenin hetzelfde beeld als de vorige keer, de doppen inclus. Dat kan niet, zo gedraagt zich geen fatsoenlijke moer. Voor alle zekerheid wordt de dame in de bovenbak uitgevangen, geknipt en gemerkt, en in een kooitje in arrest gesteld. Het rooster gaat eruit, daar heeft ze zich met haar slanke taille toch niet aan gestoord. Als het dan niet anders kan, dan maar moerloos maken en een nieuwe koningin geven met betere manieren.

Tot nu toe was het niet zo vreemd. Ik had wel eens meer gehoord van

moeren die door een rooster kruipen, al is het wel eigenaardig, dat een jonge moer doppen aanzet. Ik troostte me echter met de gedachte, dat de bijen, conservatief als ze zijn, ook niet van die fratsen gediend waren en een nieuwe moer wilden kweken. Daar moesten ze dan maar de gelegenheid voor krijgen.

Echter, twee dagen later, werd ik bij mijn thuiskomst begroet met de verheugende mededeling, dat de kast gezwermd had. Nieuw raadsel, of, nu ja, er is ergens een dop blijven staan, de moer zit in het kooitje en nu is de zojuist uitgelopen prinses er uit getrokken. Maar bij onderzoek blijkt, dat ook dit niet opgaat. Er is wel een dop, maar die is nog niet uitgelopen, dat gebeurt pas als hij verwijderd wordt. Maar in de onderbak zijn eitjes, ook van 1 dag. Waaruit volgt, dat er enkele dagen twee leggende moeren geweest zijn, ten eerste degene, die zit (in het kooitje) en ten tweede, die in de zwerm.

Voor alle zekerheid wordt de zwerm tot de volgende avond in de kelder gehangen en voor onderzoek op de bekende zwarte doek gezet. Op

aangezet, maar zegen scheen er niet twee dagen had het volk redcellen de doek zijn eitjes en de zwerm heeft dus een leggende moer. Al het broed wordt onder een rooster geplaatst en de bedoeling is om uit de zwerm de moer te zoeken, en deze bij het vlieg-gat te laten inlopen. Dan is twijfel uitgesloten. Het heeft echter niet zo mogen zijn. Het was al schemerig, de zwerm was flink groot en de moer vlug, zodat ik haar steeds „bijna” had. Dan maar de hele zaak laten inlopen over een witte plank en als de dame in kwestie verschijnt, haar met veel eerbetoon persoonlijk tot aan de poort begeleiden. Maar het wordt een mislukking, want als ze eindelijk zichtbaar wordt, schrikt ze van mijn wijzende hand en stijgt op. Ze dartelt om me heen, ik doe enige schutterige pogingen om haar te pakken, maar het is mis. Weg moer. Wijze les nummer zoveel, alles zo laten, dan komt ze meestal weer vanzelf terug. We zullen er maar het beste van hopen.

Ik heb haar nimmer weergezien. Onze kennismaking was slechts kort, maar de scheiding trof mij diep. Na

op te rusten, want het is gedurende de gehele lindedracht moerloos gebleven, totdat ik het maar met een reservevolkje via een krant verenigd heb.

Achteraf beschouwd was het een spannende geschiedenis. Twee leggende moeren, dat is, zo heb ik uit de laatste Amerikaanse tijdschriften geleerd, iets, waar we naar moeten streven. Ik heb plaatjes gezien waarop ze heel zusterlijk op dezelfde raat aan het leggen waren. Dat wist ik toen nog niet, en ik verwachtte het ook niet, anders had ik het zaakje wel eens een tijdje door laten gaan. Als ik die wijze les van de geknipte en gemerkte moer had opgevolgd, dan wist ik tenminste zeker, of die leggende moer, die ik de eerste keer in de bovenbak ontdekte, al of niet een oudje geweest was. Maar als ze het niet was, hoe kwam ze dan bevrucht? Dat ik echter doppen over het hoofd heb gezien, dat staat wel vast, en ondanks alle goede voornemens zal me dat nog wel eens meer overkomen.

Soestdijk.

Th. W. Polet.

Hoe plaatsen wij de bijenvolken in de boomgaard?

Nu langzaam-aan de tijd weer nadert, dat de fruitbomen gaan bloeien en onze bijenvolken naar de boomgaarden verhuizen om daar voor de bestuiving zorg te dragen en tevens, indien mogelijk, wat honing te verzamelen is het wel van belang eens te bezien hoe wij de bijenvolken zullen plaatsen. We kunnen de bijenvolken op twee manieren in de boomgaard plaatsen. In de eerste plaats op een centraal punt alle volken, in de tweede plaats de volken verspreid over de gehele boomgaard.

De imkers plaatsen hun volken liefst centraal, daar ze dan het gemakkelijkst te behandelen zijn, doch voor de fruittelers is het beter ze door de gehele boomgaard te verspreiden, omdat de bijen in het vroege voorjaar door de veelal lage temperaturen nog slechts uitvluchten maken over korte afstand, en dus bij centrale plaatsing de bestuivingen minder regelmatig plaatsvinden. In het algemeen strekken de vluchten zich in het voorjaar uit tot een gebied van 80 tot 100 m. in het vierkant. Voor een goede kruisbestuiving plaatsen we dus de volken 2 aan 2 of drie aan drie door de boomgaard, waardoor we dan een mooie regelmatige bestuiving krijgen. Om de volken enkel te plaatsen is mijns inziens niet aan te bevelen, daar het altijd makkelijk is als men 2 volken bij elkaar heeft, bijv. om de volken gelijk sterk te maken enz. Men plaatse de volken enigszins beschut, achter een haag, windkering of rietmat. In een dichte beplanting is dit minder noodzakelijk. De kasten of korven dienen van de grond afgezet te worden op enige plankjes of balkjes, wat bovendien bevorderlijk is voor de uitvluchten, terwijl ook de woningen zelf minder te lijden hebben van het vocht. Ook tijdens het reizen moeten we de volken netjes verzorgen op hun tijdelijke standplaats en maar niet denken: ze saan wel goed, en kijken er niet meer naar om. De beste richting der vlieggaten is Zuid of Zuid-Oost. Indien er vee in de boomgaard loopt, hetwelk wel niet zo heel vaak zal voorkomen, zorgen we dat ze niet bij de volken kunnen komen: dit verontrust hen nodeloos en brengt bovendien gevaar van omstoten der woningen mede. Op de aan bespuitingen voor de bijen verbonden gevaren, hebben wij in een artikel in dit nummer reeds gewezen.

Voorts moet men rekening houden met het plaats-

geheugen van de bijen. Moeten we ze in het voorjaar vanuit de winterstand verplaatsen (bijv. zij die dicht bij de boomgaarden wonen of, fruittelers die zelf bijen houden) naar de boomgaard dan is het veilig ze minstens 3 km. ver wegbrengen en hen daar laten uitvliegen, wil men niet het gevaar lopen, dat de vlieg-bijen, waarvan we het bij de bestuiving en honingooft moeten hebben, verloren gaan. Andere maatregelen, zoals verplaatsen bij slecht weer en afschermen, blijven riskant. Het voor een boomgaard benodigd aantal volken hangt van verschillende factoren af. O.a. de dichtheid der beplanting, van de bloeitijd der verschillende variëteiten en van het in de nabijheid voorkomen van andere gelijktijdige bloeiende honinggevendende gewassen: zo bijv. koolzaad, dat gelijktijdig met de appels bloeit. In het laatste geval zijn aanzienlijk meer volken nodig. Gelukkig voor ons fruittelers wordt er nu weinig koolzaad meer verbouwd want het koolzaad was voor de fruittelers een geweldige concurrent. Het minimum aantal volken bedraagt 5 per H.A., doch hoe meer volken hoe beter. Heeft men voldoende volken, en ze regelmatig over de boomgaarden verdeeld, dan heeft men ook bij slecht weer, als de bijen maar slechts enkele dagen kunnen vliegen, nog kans op een goede vruchtzetting. En het weer speelt ons in Holland nog maar al te vaak parten, daar weet een ieder van mee te praten. We zorgen natuurlijk voor sterke volken en goed sluitende kasten als we gaan reizen. En op honing hopen we dan maar weer met deze vroege dracht.

Bunnik.

C. PATER J.zn.

GESTOORDE ONTSPANNING VAN SCHEEPSBEMANNING.

Een zwerm van duizenden bijen heeft een ontijdig einde gemaakt aan een voetbalmatch tussen een elftal van het Britse s.s. Malabar en de Saint-Georges-club op de Bermuda-eilanden. Een poging om op het naastbij gelegen veld zonder doelpalen de wedstrijd te beëindigen, faalde.

(Dagblad Scheepvaart 21-1-'47)

Waarnemingen

Groentje no. 2 geeft een hervatting van de waarnemingen van 't privé station van de heer v. d. Broek, naar ik meen.

In oude jaargangen kwam ik zijn verslagen ook tegen. Van het tijdstip dat ik zelf bijen ging houden, Pasen 1944, heb ik waarnemingen gedaan omtrent temperatuur en andere weersverschijnselen, die ik aantekende in grafiekvorm. Na onze bevrijding, September 1944, kon ik ook gaan wegen, wat sedertdien trouw gebeurd is, en waaruit ik danig veel leerde. Sedert Juni 1946 ben ik waarnemer van 't termijnstation St. Jansteen van het K.N.M.I., zodat nu ook de vochtigheid der lucht kan worden ingeschakeld en de gemeten temperaturen juist zijn. Al deze gegevens heb ik in grafieken opgetekend, waardoor ze veel meer spreken dan dode cijferreeksen.

Tenslotte maakte ik daarnaast nog een aparte grafiek van de dracht, want de rol waarop mijn waarnemingen staan opgetekend van half Maart tot eind Oct., heeft een lengte van 6—7 m. en 't is bezwaarlijk die telkens te moeten uitrollen. Lezende in Die Schweizerische Bienenzeitung bleek mij, dat men daar de dracht op eenzelfde manier optekent en dat die grafieken dan in „die Blaue“ gepubliceerd worden. Ik heb direct gedacht: dat moesten wij ook doen. Want uit die grafieken blijkt hoe het drachtverloop ergens is. En nu weet ik wel, dat dit op enige km. afstand reeds aardig uiteen kan lopen, dus als mijn drachtcurve zus en zo loopt, dan zou het verkeerds zijn als heel Zeeuws-Vlaanderen O. D. daarop ging zweren. Hoe dichter men woont bij een weegstation, hoe meer men aan diens drachtcurve heeft.

Maar minstens heeft men wat aan de algemene lijn, die uit de drachtcurve spreekt. Bovendien zal, als er eenmaal drachtcurven worden opgenomen, bij menigeen de lust worden geboren om 't ook te gaan doen. Er komen immers steeds meer echte amateur-imkers bij, dus geen bijen„houders“ en die hebben meestal meer lust, tijd en gelegenheid om de wegerij tot een goed einde te brengen.

Er wordt nu een afdeling koninginnekweek opgericht. Zou het ook niet nuttig zijn om een waarnemersclub te vormen? Vooruit, kom eens uit de hoek. Wie weegt er regelmatig en heeft zijn aantekeningen daarvan bewaard? Wilt ge meewerken om die gegevens te gebruiken te algemenen nutte?

Als de redactie plaats en deviezen (voor clichés) ervoor over heeft, dan kom ik al op met mijn drachtcurven 1945 en 1946, met commentaar mijnerzijds. Als de oude ratten dan zo goed willen zijn om in hun vulpen te klimmen als ze critiek ruiken, dan gaan we er allemaal op vooruit. In de boeken lezen we wel: ken de drachtverhoudingen, maar die kennis is bezwaarlijk uit onze kleine teen te zuigen. Ik meen dat wegen en in grafiek aantekenen daartoe het zekerste en snelsfe middel is.

Dat is een. Verder ben ik van oordeel, dat er veel te weinig gebruik gemaakt wordt van de weerkundige gegevens, die de Bilt regelmatig verstrekt. Als men zo een paar jaar temperatuur en dracht, wind, zonneschijn, enz. in beeld heeft opgetekend, dan blijkt er zonneklaar een zeer sterk verband tussen diverse zaken en de dracht. Speciaal tussen temperatuur en dracht ziet men een heel sterk verband.

Nu zijn er thans meer dan 30 termijnstations in ons land. De gegevens daarvan kan men desgewenst opvragen bij de Bilt en met behulp daarvan kan iemand uit de buurt een temperatuurcurve tekenen. Als men dan daarin tevens de gegevens van de weegkast vermeldt, dan krijgt men pracht studiemateriaal. Uiteraard kan men 't ook zonder de officiële cijfers, maar dan krijgt men nogal eens afwijkingen van de werkelijke waarden. Veel thermometers wijzen niet nauwkeurig en de plaats waar we ze hangen, voldoet niet altijd aan de eisen.

Zo bleek mijn curve van 1944—'45 en de eerste helft

van '46 wat te hoog uit te vallen. Ik had een redelijk goede thermometer en hij hing achter mijn stand in de schaduw. Het zou aanleiding kunnen geven tot het trekken van verkeerde conclusies.

Verder kunnen we uit de gegevens van de Bilt in „Maandelijks overzicht van de weersgesteldheid“ heel mooi distilleren waarom de ontwikkeling der volken zus of zo was. Dat is natuurlijk nakaarten, maar om inzicht te krijgen en verschillende feiten te verklaren, is het zeer nuttig.

Er is geen diersoort zo afhankelijk van de warmte als de bij. Na de strenge winter van 1942 kregen we een periode van bijna onafgebroken 18 maanden, waarin de temperatuur boven normaal was. Althans in de Z.W. hoek van ons land. Ik heb de gegevens van Vlissingen in grafiek gezet. Aug.-Sept. '42 waren dus prima voor de ontwikkeling der volken en wie ze toen met drijfvoer nog een handje geholpen heeft, moet met sterke, jonge volken de winter zijn ingegaan. De hele winter was boven normaal, alle voorjaarsmaanden idem, en veel ook.

Was het dan wonder, dat de volken ongekend sterk op de massa's koolzaad konden aanvallen en goede imkers tot een gemiddelde koolzaad-oogst konden komen van 40 kg.?

Daar ik toen nog niet in „Spitfires“ deed is de ontwikkeling der natuur aan mij voorbijgegaan, zonder dat ik er mij nog iets van herinner. Nu kan dat niet meer, want alles wordt aangetekend en verschijnt op de grafiek. Bijv. begin bloei wilg, hazelaar, appel, peer, enz. Met zulke gegevens in de hand valt er nog eens serieus na te kaarten.

Wanneer men zijn waarnemingen niet opschrijft, dan blijven alleen in de herinnering achter de daverende feiten. De rest verzinkt in de vergetelheid. 't Leidt tot verkeerde gevolgtrekkingen. Als voorbeeld het volgende: Een onzer leden zegt altijd: Als ik kan, ga ik in Februari voeren. 1947 is dus voor hem wel pech! Op grond van wat ik lees en van 't beetje ervaring dat ik heb, ben ik 't niet met hem eens en vraag dus nadere uitleg. Hij komt dan met voorjaar 1943, toen hij in Februari al voerde en zoveel koolzaadhoning had. Met de temperatuur-gegevens van Vlissingen heb ik hem aangetoond, dat hij toen bijzonder geluk heeft gehad en dat het zeer gevaarlijk is om uit dit bijzondere geval te generaliseren.

Ik heb de temperatuurgegevens van Vlissingen in beeld gebracht vanaf 1940. Toen heb ik getracht om bij de imkers te achterhalen, wat hun standgemiddelde was van de koolzaad-dracht en zomerdracht in ieder jaar. Het resultaat was uiterst bedroevend. De besten konden mij nog maar zeer onvolledig inlichten.

Wij missen dus uiterst zeer het aantekenen van alle waargenomen feiten.

Hoe zal er ooit verbetering komen in de gemiddelde opbrengst der volken, als men niet eens zijn standgemiddelde kent en de opbrengst van ieder volk. Hoe kan men de beste uitzoeken voor koninginnteelt als men niets weet. Ik kan mij voorstellen, dat velen zich niet erg druk kunnen maken met hun bijen. Er is ander werk, dat voorgaat. Maar tussen niets weten en alles noteren ligt nog een grote kloof. Waarom zouden we vreemde koninginnen kopen, als we nog niet eens op de hoogte zijn van ons eigen materiaal? Zolang we de minderwaardige stammen laten bestaan kan ons standgemiddelde niet omhoog en dan zal een vreemde koningin, geteeld uit een topvolk, allicht ons standgemiddelde overtreffen. We kijken er dan tegenaan als tegen een wonderdier, we hebben er aardig wat voor neergegeteld, en gelijk- of meerwaardig materiaal staat misschien op eigen stand!

Ik las ergens: een slecht jaar is bij uitstek geschikt om de goede volken te leren kennen. De proef op de som heb ik in '46 kunnen nemen en ze is genomen ook. Mijn twee minste volken brachten 2.5 kg., het beste 16 kg., standgemiddelde 7.1 kg./honing. Ik had 't geluk, dat door een stomiteit van mijzelf, het beste volk nog ging zwermen ook. Ik pikte de oude madam in een reservevolk, maakte er nog een bij met een jonge koningin en kweekte in het stamvolk ook een

jonge. U begrijpt, dat dit voorjaar de slechte koninginnen door de reserves zullen worden vervangen en dat ik deze zomer nieuwe koninginnen hoop te kweken van deze stam. Wat zou er gebeuren als ik niet gewogen en niet aangetekend had?

Mijn temperatuurwaarnemingen hebben nog iets geleerd.

Eind Sept. was 't mooi en warm weer. Onze pepersuiker was 25/9 aangekomen. Tussen twee haakjes, had dat niet vroeger gekund? In Utrecht had men ze toch 15/9. Ligt Wageningen dan tien dagreizen van Zeeuws-Vlaanderen? Dat we terra incognita zijn voor veel „Hollanders” is ons niet onbekend! Schreef niet pas geleden de Pensioenraad, lees goed, Aan het Gemeentebestuur van St. Jansteen, België!! Enfin, „gelukkig” hebben onze bijen de mijtziekte en nu staat er al in 't commentaar op een Nederlandse wet, dat Zeeuws-Vlaanderen er ook bij hoort.

Overigens moet ge bovenstaande ontboezeming niet al te kwaadaardig opvatten, hoor. We zijn al zo lang gewoon aan dergelijke zaken, vanaf telefoondames tot pensioenraad en Inspectie der Bevolking (nota bene) toe, dat we er eens om glimlachen.

Vergeef 't hun... De suiker kwam dus 25/9 en... te laat. Dat blijkt weer uit mijn waarnemingen der temperatuur. Tot 3/10 was de temperatuur hoog en goed om op te voeren. Ikzelf was toen ook klaar, omdat ik er vaart achter zette. Maar „men” was niet klaar. „Men” deed 't op zijn gemakje, kalmjes aan en na 3 Oct. kwam de temperatuur slechts een paar maal boven 15°, maar was meestal zo laag, dat de bijen vast en zeker aan trosvorming zijn gaan denken. En dan peinzen ze niet op voer halen. Dus was 't de peper die de schuld had, zei „men”.

Overigens was 't ook te laat voor hem, die direct met volle kracht voerde, want bij Weipl lees ik, dat de bijen 10-14 dagen nodig hebben voor verzegelen. Verzegelen is was maken en daarvoor is warmte nodig.

Uit de natuur kregen ze geen warmte. Ze hebben die zelf moeten maken. Zou het daardoor gekomen zijn, dat mijn weegkast tussen 7/10 en 2/11 een gewichtsverlies boekte van 4 pond?

Mijns inziens blijkt uit het ondervondene dat de uitspraak: Voor 15 Oct. moeten de bijen opgevoerd zijn, alleen kan gelden: als 't niet anders kan, dus voor laatdracht. Schotmans uitspraak: Eind Sept. is dikwijls al laat genoeg, kan gerust luiden: ... is dikwijls te laat.

Sla eens de handboeken op uit 't buitenland, geschreven binnen de laatste 10 jaar! 't Is één deuntje: half Sept. klaar zijn, eind Augustus beginnen — laat opvoeren = nosema gevaar — hebben we onze buik nog niet vol aan de mijten? — laat opvoeren, veel kristallisatie van het voer, en kristallen heb ik al genoeg gezien bij mijn volken! Ik ben ervan overtuigd,

Waterhaalsters aan de arbeid

Zelfs als de natuur zich aan de almanak houdt, die in Februari drie en in Maart negen zomerse dagen belooft, zijn warmte en zonneschijn schaars en gure dagen overvloedig in het prille voorjaar. Hoewel de wind dus kil is en het weer buigig, terwijl de hazelaar de slappe, gele katjes nog niet lang neergelaten heeft en de elzen hun beurt nog moeten krijgen, vertonen zich aan het vlieggat enkele bijen, die pijlsnel naar buiten schieten, een spiraal trekken boven de bijenstand en dan richting kiezen, om binnen enkele seconden uit het gezicht te verdwijnen. Waarheen gaat de doelbewuste vlucht van deze bijen? Ze zijn uitgezonden voor de aanvoer van water.

Er mag in een bijenvolk in de voorjaarsmaanden een sterk stijgend voedselverbruik zijn, in de raten is nog een goede voorraad suiker of honing aanwezig. Maar het nieuwe broednest en de ontwaakte lente-activiteit vragen ook — en steeds meer — om water, en dat wordt niet in de raten gevonden. Daarom werden eerst

dat en de kippenlui, want die beslissen toch over de bijensuiker, en Wageningen hun best gedaan hebben om de suiker op tijd te distribueren en dat hun in deze geen ernstig verwijt is te maken. Gezien de armoede van ons land en de geringe beschikbare suiker, kan men zeggen: daar is gewerkt.

Wij grensmannen voelen het des te sterker, dat het goed wonen is onder de schutse van de Nederlandse leeuw. Hij handhaaft inderdaad wat hij belooft.

Al, echter de Vlaamse biekes in het „rijke” België. Daar kregen ze 24 October, dus een maand na ons plm. 3 kg., en nu (26/2) zijn ze in blijde verwachting van de rest plm. 4 kg. En voor 1947 zijn ze ook al suiker beloofd! Wel 8 kg.

Met zo'n voorbeeld vlakbij zouden wij toch wel grote kankerpitten moeten genoemd worden, als wij aan 't zagen bleven. Maar... als 't enigszins kan, dient de wintersuiker toch 1 Sept. op de standen te zijn. Als we 't daar maar over eens zijn, dan ben ik er zeker van, dat ze er zal zijn, zo gauw het kan.

Weer terug naar de Bilt.

Hopelijk gaan ze daar binnenkort weer beginnen met weervoorspelling op lange termijn. Kunnen die dan niet in 't Groentje komen? We kunnen ons dan beter voorbereiden op de komende dingen. Had ik vooraf geweten, dat Juni '46 zo'n slechte maand zou worden, dan was mijn voorjaarshoning niet in onze maag verdwenen, maar dan had hij gediend om in Juni nog bijen te kweken, met als gevolg meer zomerhoning, want de dracht duurde tot 6/8.

En nu nog eens over een ander puntje van onze waarnemingen. Zo is er verleden jaar 't een en ander te doen geweest over 't imkeren zonder rooster. Diverse mensen konden dat en gaven daarvan blijk, meestal echter zonder opgave van de soort van woning waarmee ze werken. En het zal toch nog wel enig verschil geven of men met een staand Gerstungaam van 40 cm. hoogte imkert of met het lage Simplex-raam van 20 cm.

Waarmee ik maar zeggen wil, dat er volledige gegevens moeten verstrekt worden, anders zijn veel waarnemingen en mededelingen waardeloos, ja, erger, ze stichten verwarring. En daarvoor hoeven we ons best niet te doen. Verwarring is er genoeg, misschien ook nog wel op bijengebied. Kijk maar eens hoe prachtig een Simplex-broedkamer van firma A op een dito van firma B past. Wanneer ruimen de verenigingen dat vuiltje op? Of zijn de imkers er voor de kastenfabrikanten.

St. Jansteen.

W. BLOMMAARTS.

Naschrift Redactie:

De geachte inzender zal intussen wel gezien hebben, dat veel van zijn verlangens al in bewerking zijn. Normalisatie, Samenwerking met de Bilt, enz. — Red.

De geachte inzender zal intussen wel gezien hebben, dat veel van zijn verlangens al in bewerking zijn. Normalisatie, Samenwerking met de Bilt, enz. — Red. De druppels condenswater, die tegen de binnenwand van kast of korf glinsterden, opgelikt. Ook de neerslag op de buitengedeelten van de raten is opgezogen. Verder waren er nog onverzegelde cellen met honing, die tijdens de winterdagen uit de vochtige omgeving veel water aantrokken. Ze raakten vol, liepen over en er vielen kleverige druppels op de bodemplank. Deze cellen met natte honing hielpen mee, om aan de eerste waterbehoefte van het volk tegemoet te komen. Tijdens de ruwste dagen van het jaarbegin kon het bijenvolk zich aldus van het onontbeerlijke vocht voorzien. Het groeiende broednest vraagt evenwel steeds meer voedersap, en dat kost meer water. Ook van de lichamen der larven en poppen is water een belangrijk bestanddeel. Knijp over enige tijd maar eens een stuk verzegeld darrenbroed in de vuist. Het vocht loopt er in stralen uit! Maar er is meer. De suikervoorraad is, als de winterzit goed door den imker is ingericht, zo langzamerhand opgeraakt en het volk is aan de overjarige honing toe, die meer in de kop en achterin de bijenwoning opgeslagen ligt. Daar vinden de bijen nu oude, taale honing, die met water dun vloeibaar ge-

maakt moet worden voor een gemakkelijke distributie onder de oudere larven en overige bijen.

Een bepaalde zone van de raten bevat misschien cellen met overjarige voorjaars- en zomerhoning. In de lente is deze grotendeels in de cel gekristalliseerd. Als het vloeibare deel is opgezogen, blijven de honingkristallen als kleine witte steentjes achter, als zodanig ongeschikt, om als voedsel opgezogen te worden. Bijen zijn evenwel wat voedselverbruik betreft economisch aangelegd. Om niets van het kostelijke voedsel verloren te doen gaan, trachten ze de honingkristallen met water op te lossen. Geheel lukt dat niet, want op de bodemplank en vóór de kasten vinden we in Maart-April geregeld uitgeworpen witte kristalletjes terug.

Vanzelfsprekend is voor de stijgende waterbehoefte binnen de woning weldra niet voldoende vocht meer te vinden, en er worden onder de vliegbijen waterhaalsters gerecruteerd, die er op uit moeten, al blaast er een koude wind, al is een zonneschijntje slechts een intermezzo tussen hagelbuien en ijzige regens. Het is wonder dus, dat de waterzoekende bijen steeds proberen het begeerde zo dicht mogelijk bij huis te vinden. Een drinkplaats zal, zonder noodzaak, nooit veraf liggen. Aan de oever van het vaarwater langs de tuin, aan de slootkant dicht bij huis kunnen we ze vinden, zittend op het uiterste kantje met de kop in het water, het als de koeien. Hoe graag zuigen ze aan een hangende druppel onder aan een lekkende kraan! En treffen we een imker aan met een zelf aangelegd vijvertje in de tuin, tien tegen één, dat daar het hele seizoen de waterhaalsters present zijn, drinkende langs de kant en op drijvende planten. Mijn bijen brengen altijd al vroeg in het voorjaar een bezoek aan de dakgoot van de schuur, waarin mos groeit en gras tussen rottende boomblaren, zodat er wel steeds vochtige plekjes te vinden zijn. Een verder is ook een sloot, ongeveer veertig meter van de bijenstand, favoriet. Gaarne likken de bijen ook aan druppels dauw of regen op allerlei planten. We zien ze dikwijls bezig op kool- en sla-planten, op grassen en bij de bladoksels van bepaalde tuinplanten, waar gemakkelijk een flinke waterdruppel vastgehouden wordt. Op de Veluwe heide zag ik eens een grote kuilvormige inzinking in een breed wagenspoor. Daarin was door de slagregens een zwarte laag humus uit de omgeving aangespoeld. Het regenwater verzamelde zich daar en zakte slechts langzaam weg. In de buurt was een flink aantal bijenvolken geplaatst. Tientallen bijen zaten aan deze plas te drinken, maar nog veel meer waren een eindje buiten het water bezig vocht te zuigen uit de modderige laag humus. Ze hadden de tong in de zachte bodem geboord en wroeten die er zo diep mogelijk in onder driftige, ongeduldige bewegingen. De gladde modderlaag was door al dat gewroet op die plekken zelfs helemaal ruil geworden. Blijkbaar hadden ze het modderige vocht liever dan het meer zuivere water van de plas. Het moet ons dan ook niet verwonderen, dat we ook wel bijen aan echte moddersloten zien drinken en uit goten met twijfelachtige inhoud.

En als we nu nog op een boerderij rond gaan spuren, waar een bijenstand in de buurt aanwezig is, dan zal het, hoop ik, niemand al te veel schokken de lezer is er nu zacht op voorbereid — aan de giergreppel langs de mestvaalt bijen te zien, die zich het lichaam vol zuigen. Ze houden er, het moet worden toegegeven, in dit opzicht een vreemde smaak op na.

In ieder geval geven de waterhaalsters als drinkplaats, die ook in weer en wind bevlogen kan worden, de voorkeur aan een beschut, warm en zonnig plekje.

Is het daarom, dat bijen gaarne bij mestvaalten drinken? Daar is het meestal warm en beschut. Hetgeen in gierplassen en sommige goten wordt gevonden is anders niet iets, wat wij mensen als drinkbaar beschouwen, laat staan, dat er voedersap van bereid en honing mee opgelost zou worden. Men neemt soms aan, dat de bij behoefte heeft aan de zouten, die in giermodderwater e.d. aanwezig zijn. Ook zou de stikstof daarin een rol spelen. Dit alles is evenwel nog altijd

een onbeantwoorde vraag, we weten er niets met zekerheid van. Dat bijen in dit opzicht niet vies zijn uitgevallen, is in ieder geval een feit. Van de andere kant zijn ze in bepaalde gevallen wel degelijk kieskeurig; in de Soester heide woonde tot voor enige jaren een oud keuterboertje op een boerderijtje. De imkers hier plaatsten in de heidetijd hun bijen gaarne op zijn terrein. Voor een kleinigheid hield „ouwe Kobus“ dan wat toezicht. Hij had zelf nooit bijen gehad, maar droeg de „bietjes“ een warm hart toe. Hij zorgde b.v. altijd, dat in de open regenton, waar veel bijen op af kwamen, voldoende stokjes dreven, opdat de beestjes niet zouden verdrinken. Nu stonden er twee van die regentonnen, op elke hoek van de achtergevel een. De bijen kwamen evenwel uitsluitend water halen in de ene, de andere ton werd zorgvuldig vermeden. Kobus gaf me eens een verklaring hiervan. Vroeger kwamen de bijen in beide tonnen, maar eens had hij net een vat gebruikt, om wat creolineoplossing te maken ter bestrijding van het kippenhok. Dat was al lang geleden. Sedert dien had het ding steeds weer dienst gedaan voor zuiver regenwater, maar nimmer vertoonden zich daar meer bijen. Of ze ook een fijne neus hebben! Van hondenlucht waren ze blijkbaar niet afkerig, want er zaten er ook dozinnen in de drinkbak van de waakhond — natuurlijk had Kobus daar ook voor drijvertjes gezorgd — en Bello trok zich van het bijengegaoos weinig aan.

We zagen al, dat het waterhalen al vroeg in het voorjaar begint. Het is 't eerste bewijs van de activiteit der vliegbijen in het nieuwe jaar. Gedurende het verdere verloop van het seizoen blijven de waterhaalsters in actie, totdat er een tijd van dracht aanbreekt. Wanneer de honinghaalsters veel nectar, die voor p.m. 60 tot 90 pct. uit water bestaat, de woning binnendragen, verschijnt er op de gewone drinkplaats slechts nu en dan een enkele bij. Na ophouden van de dracht komen de waterhalende bijen als voorheen plotseling weer in groot aantal opzetten. En zo kan er heel wat water weggesleept worden, want er is per seizoen veel nodig. Men schat de gehele jaarlijkse waterbehoefte per volk op 20 kg., d.i. 2 emmers, vol! Tot laat in het jaar blijft het watertransport doorgaan. Het is onder de imkers niet algemeen bekend, dat bijen nu en dan nog waterhalen, als er geen broed meer in de volken is.

Op een Duitse bijenstand werd nog op 7 November 1935 de (kunstmatig aangelegde) drinkplaats goed bevlogen. De imker strooide wat meel over de waterhaalsters en het volk, waar de meeste wit bevesten bijen binnenkwamen, werd nagezien. Er werd geen enkele cel met broed meer gevonden. De inspectie van een tweede volk had hetzelfde resultaat. Als we dus in de wintermaanden bij zacht weer waterzuigende bijen zien — en dat kan voorkomen — mag nog niet geconcludeerd worden, dat er persé broed aanwezig is, al zal in het algemeen een bijenvolk met broednest wel meer waterhaalsters het veld inzenden dan een broedloze kolonie. Wat een volk in November of later nog met dat water moet doen, daar kunnen we slechts naar raden.

De lezer zal reeds begrepen hebben, dat aan het halen van water door bijen zekere gevaren zijn verbonden, die in het voorjaar wel het grootst zijn, wanneer Maartse hagel- en sneeuwbuien de dappere vliegbijen tijdens haar ravitailleringsarbeid overvallen en tegen de grond slaan. Ook gaat het zonnetje soms veraderlijk achter een wolk schuil, zodat de temperatuur plotseling daalt, te diep voor de drinkende bijen, die nu zullen verkleumen. Velen kost dat het leven.

En dan is wat later in het voorjaar tot diep in de zomer in hooggelegen streken met weinig slootwater — sommige kleistreken b.v. — het gevaar niet denkbeeldig, dat de waterdraagsters gaan drinken op met arsenicum- of koperhoudende bestrijdingsmiddelen bespoten boomblaren in fruitaanplantingen. Het gevolg is dan massale vergiftiging van vliegbijen. Er is dus, hoewel er meestal water genoeg in de buurt is, toch veel voor te zeggen, dat we in de nabijheid van de bijenstand een drinkplaats aanleggen op een beschut,

zonnig plekje, een z.g. „bijkroeg”. Niet alleen praktisch nut, maar ook veel plezier kan een bijenliefhebber daarvan beleven. Zonder daar nog veel over uit te weiden, moet mij nog deze mededeling uit de pen: Vermijd hierbij het gevaar van besmetting der bijen met Nozema-sporen, die met de ontlasting der bijen in het water terecht komen.

Plaats de bijkroeg buiten de vlucht en zorg voor stromend water. Een vat met druppelinrichting (b.v.

een kraantje) en een schuin plankje er onder of een zwart stuk leisteen is beter, dan een schotel met water en mos er in. Doe het vroeg in het jaar, hoe eerder hoe beter. In het begin een likje honing aansmeren. dan komen ze wel! De inrichting nooit droog laten staan, want teleurgestelde bijen zoeken het elders en komen niet terug.

Soest.

W. A. VAN ELMPT.

Giftige sproeistoffen voor de bijen

Mijn vraag om mededelingen in een van de vorige nummers omtrent D. D. T. is slechts door enkelen beantwoord. Is dit een verheggend teken dat de imkers deze gevaar niet aanwezig achten of is het meer de laksheid of vrees om de pen ter hand te nemen?

Een imker uit Nieuwolda schrijft mij, dat hij aanwezig was in 1946 bij het bestuiven met Gesarol op een koolzaadveld, waarbij hem opviel, dat op het bestoven veld veel minder bijen werkzaam waren. Aan de aanwezige bijen was niets bijzonders te merken. Ook voor zijn stal trof hij geen dode bijen aan, terwijl aan de volken ook later geen nadelige gevolgen naar voren kwamen. Opgemerkt dient nog te worden, dat schrijver zijn kasten niet afgesloten heeft. Hij eindigt dan met te zeggen, dat men in zijn afdeling niet zo bang meer is voor Gesarol.

Een ander imker is er minder goed afgekomen. Deze imker uit Hoogeveen had in het afgelopen seizoen met nog enkele andere imkers 34 volken geplaatst in een boomgaard in de Provincie Utrecht. Het resultaat is bedroevend geweest, schrijft hij. De eigenaar van de boomgaard zou ons tijdig waarschuwen voor hij met een D. D. T. product zou gaan spuiten, maar hij heeft het niet gedaan. Van de 34 volken zijn er 16 doodgegaan. Met wat voor sproeimiddel gespoten is, weet ik niet, maar wel dat er D. D. T. in verwerkt was, dat gaf de eigenaar later zelf toe. Voor mij was het een proef om wanneer de resultaten gunstig waren, volgend jaar met mijn gehele stal er naar toe te gaan. Maar zoals het nu lijkt, heb ik er in één keer schoon genoeg van. Nu ik ben het geheel met den schrijver eens, voor mij zou zo de animo er ook af zijn, ik kan het mij levendig indenken.

Aan beide briefschrijvers hierbij mijn hartelijke dank voor hun medewerking. We zien uit deze brieven twee geheel verschillende resultaten. Wel een bewijs dat dit probleem om een oplossing vraagt. In het tweede geval komt weer kijken de moeilijke kwestie waarin weer de vraag rijst wie of voor de schade aansprakelijk

is. (Zie hiervoor het maandschrift van Dec. en Jan.) Doch dit is weer een ander geval. Wie is voor schade van bespuitingen aansprakelijk, de imker of de fruitteler? In dit geval zou volgens mij de fruitteler aansprakelijk zijn, want deze had schromelijk verzuimd den imker in kennis te stellen, dat hij ging spuiten. Waardoor de imker geen maatregelen kon nemen. Mijns inziens is in zo'n geval, wanneer duidelijk aangetoond is, dat de bijen door de bespuiting gedood zijn, de fruitteler voor de volle schade aansprakelijk.

Het is zeer betreurenswaardig, dat door een dergelijke handelwijze zoals hierboven, een goede verhouding tussen fruittelers en imkers vertroebeld wordt. Het ware een kleine moeite geweest voor dezen boomgaardbezitter om tijdig te waarschuwen, dan ware wellicht veel onheil voorkomen. Met dit al is echter de vraag of D. D. T. giftig is voor de bijen, niet opgelost en zullen wij in het komende seizoen hieraan weer onze aandacht moeten wijden. (Vergelijk art. D. D. T. en de Bijenteelt in Februari nummer. Red.)

Nu langzaam aan de tijd weer nadert dat de sproeimachines weer door de boomgaarden daveren, zullen wij in het kort ook de andere sproeistoffen de revue laten passeren.

V. B. C., Boomkleurstoffen en Minerale Oliën.

Deze stoffen doen veelal geen schade aan de bijen, daar zij veelal vroeg in het voorjaar verspoten worden als er praktisch nog geen bijen vliegen en er in de boomgaard weinig bloeit.

Koperhoudende middelen.

Hieronder verstaan we: Bordeaux Pap, Bourg. Pap, Koperoxychloriden en koperchlorure, benevens Nosprasil.

Deze zijn wel giftig voor bijen, al menen verschillende onderzoekers dat de bijen een zekere dosis zonder schade op kunnen nemen. Men zij echter op zijn hoede, misschien dat de wetenschap dit punt spoedig oplost; volgens mij zal het spuit-percentages zeker wel van invloed kunnen zijn.

Cal. Pap en Zwavelproducten.

Deze zijn onschadelijk voor de bijen.

Arsenaten.

Lood- en Calciumarsenaat zijn zeer giftige stoffen voor de bijen. Zij behoren tot de maaggiften. Calciumarsenaat wordt in de fruittelt weinig meer toegepast. Alleen bij de bestrijding van de Coloradoever in de aardappelen speelt het nog een grote

rol. Zodat we bij het bespuiten van aardappelen ook op moeten letten Parijs Groen, ook een arseenverbinding wordt weinig gebruikt.

Nicotine en Derrisproducten.

Ook deze producten, insectiedod, zijn giftig voor onze bijen. Speciaal de nicotine preparaten.

D. D. T.-houdende middelen.

Komt voor als stuif- en als spuit-product. Hetzij zuiver D. D. T. of tezamen verwerkt in een ander middel, bijv. als oliën.

Verder verwijs ik U naar hetgeen hiervoor en in mijn vorig artikel over D. D. T. is gezegd. Alleen nog een opmerking hierover, nl. dit: Indien het juist is, dat met D. D. T. bespoten of bestoven bloemen minder of geheel niet door bijen bezocht worden, dan zou de bestuiving van deze gewassen in het gedrang komen, alsook de honingoogst.

Verder zijn er nog wel enkele andere giftige middelen voor de bijen, doch deze zijn voor ons van minder belang, daar zij weinig gebruikt worden.

Resumerend kunnen we zeggen, dat dus koper, arsenaten, nicotine, Derris en misschien D. D. T. giftig zijn voor de bijen. (Zie wat D. D. T. betreft het Febr.-art. Red.)

Maatregelen hiertegen kunnen we nemen door tijdig de volken te sluiten voor het spuiten of stuiven, totdat de vloeistof opgedroogd is. Men zorge tevens dat de drinkplaats der bijen niet verontreinigd wordt door vloeistof. Door deze regels in acht te nemen, hebben wij in onze boomgaarden nooit schade aan de bijen, door het spuiten geleden. Dus wij kunnen eenieder aanraden om met de nodige voorzorgen naar het fruit te gaan, zonder schade te lijden. De imkers die hun bijen bij het fruit plaatsen of koolzaad, hebben alleen voor en tijdens de bloei op te letten. Vanzelfsprekend mag er tijdens de bloei niet gespoten worden. Zij, die in de fruitstroken wonen, moeten het gehele jaar opletten voor de bespuitingen, daar dan soms drachtplanten in of om de boomgaarden bloeien tijdens het spuiten, tevens bij aardappelvelden e.d.

Doch met een beetje goede wil van alle zijden, zowel imkers, fruittelers als loonsproeiers, kan de schade zeer zeker nihil worden of tot een minimum beperkt worden.

Mededelingen hieromtrent in het komende seizoen zijn mij van harte welkom. Ook ik hoop deze zomer de proeven met D. D. T. voort te zetten. Bunnik.

C. Pater Jzn.

Nectarafscheiding van de kersenbloesem

en de invloed van zonnevlekken op het tijdstip van den kersenbloeit

Een Zweeds specialist op het gebied van de bijenweide was zo vriendelijk mij een afdruk toe te zenden van een door hem geschreven artikel over de afscheiding van nectar der kersenbloesems, welk artikel verschenen is in Bitidningen van October 1946. Aangezien dit onderwerp zeer actueel is, moge hier een korte bespreking volgen.

Het is enkele malen voorgekomen, dat de imkers meenden te kunnen constateren, dat de kersenbloesem geen nectar afscheidt gedurende de dagen, die aan koude nachten voorafgaan. In de lente van 1946 had de schrijver te Stockholm gelegenheid nectar-metingen te verrichten op verschillende soorten van de zoete kers (*Prunus avium*) en de zure kers (*Prunus cerasum*).

De bloei van *Prunus avium* begon te Stockholm op 20 Mei 1946. Gedurende de nacht van 19 op 20 Mei was de minimum temperatuur +4.5 gr. C. Om 9 uur v.m. +10 gr. C. en de hoogste temperatuur +18 gr. C. om 18.00 uur. Op dit warmste tijdstip werden 13 bloemen onderzocht, waarvan de hoeveelheid nectar varieerde tussen 0.5 en 7.5 m.m.³ per bloem, met een gemiddelde van 3.2 m.m.³ per bloem. Niettegenstaande de nacht koel was geweest, was de nectarafscheiding goed.

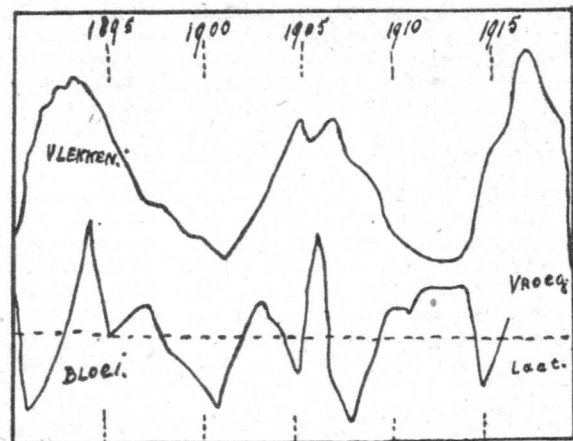
In de nacht van 20 op 21 Mei wees de thermometer +8 gr. C. aan als laagste temperatuur. Om 8 uur des morgens werden 15 bloemen onderzocht, waarvan de hoeveelheid nectar wisselde tussen 0.5 tot 8 m.m.³ per bloem; met als gemiddelde 4.6 m.m.³. Ondanks deze hoge nectar-afscheiding bevonden zich geen bijen op de bloemen. De 21e Mei bleek bij onderzoek om 8 uur 's morgens, dat het suikergehalte slechts 13 % bedroeg. Het suikergehalte moet minstens 30 % bedragen, willen de bijen de nectar opnemen.

Op 26 Mei werd een nieuw onderzoek ingesteld om 18.00 uur, waarbij 13 bloemen gemiddeld 2.7 m.m.³ nectar per bloem inhielden.

De schrijver is er zich van bewust, dat zijn onderzoekingen niet volledig waren, doch hij komt tot de conclusie, dat niet de koele nachten de aanleidende oorzaak zijn van te geringe nectar-afscheiding, doch

veeleer de suikerconcentratie van doorslaggevende betekenis is. Deze concentratie is voor een groot deel afhankelijk van de relatieve luchtvochtigheid, waarmee geen rekening werd gehouden. Tot zover Ynge Cederholm te Enskede-Stockholm in Bitidningen.

In het populair wetenschappelijk boek „Gij en de sterrenwereld” van B. H. Bürgel (Nederl. vert. 1941 2de dr.) vond ik op blz. 267 onderstaande grafiek over de invloed van zonnevlekken op de kersenbloeit. Deze vlekken, ontstaan door een soort vulkanische uitbarsting op de zon, treden in bepaalde perioden op en veroorzaken door radio-actieve stralen magnetische velden in de dampkring, die blijkbaar op de plantengroei van invloed zijn. Dezer dagen kon men in de krant lezen, dat zonnevlekken zich in hevige mate voordoen en op 8 Maart waren zij omstreeks het mid-daguur zeer goed met het blote oog te zien.

Zonnevlekken en het begin der kersenbloeit te Bremen.
Maastricht. M. REGOUT.

Uit de Jaagkieps

Jékavé

In de rubriek „Sprekzaam” van de Schweizerische Bienenzeitung 1947/1 deelt een imker o.a. het volgende mee:

Op een schone dag in Maart 1944 zag hij bij het voorspelen van één zijner volken veel darren vliegen. Hij verdacht dat de moeder darrenbroedig was; een onderzoek wees uit, dat er slechts bultbroed aanwezig was, de getekende moeder liep snel over dit broed. Een reservevolkje (blijkbaar zonder koningin) werd toegevoegd en na drie weken werd een oppervlakte ter grootte van een hand met mooi werksterbroed gevonden. Dezelfde koningin was nog aanwezig. Schrijver denkt, dat dit herstel van de moeder toe te schrijven is aan een tweede bevruchting. Daar de koningin in Augustus een goed broednest had, werd zij weer ingewinterd.

Verder vertelt schrijver over een zwerm, die hij gevonden had; deze werd in een kast met niet uitge-

bouwde raampjes gedaan en met suiker en honing gevoerd. Na acht dagen waren de raten gedeeltelijk uitgebouwd, maar er waren nog geen eieren aanwezig, de koningin werd gezien; weer acht dagen later waren er eieren, maar daar er wel 8 in een cel zaten, werd darrenbroedigheid vermoed, hetgeen na 14 dagen werd bevestigd. Er werd op een moeder van een bevruchtungsstation gewacht; deze arriveerde na twee weken en toen bleek, dat de koningin toch in orde was. Schrijver denkt dat de moeder zich van darrenbroedigheid hersteld heeft.

In dezelfde rubriek meldt een andere bijenhouder zijn bevinding over twee koninginnen, die door onachtzaamheid, na uit de dop te zijn gekropen, in de kooitjes opgesloten bleven en dat wel gedurende 4 weken. Schrijver plaatste deze koninginnen in kleine zwermen, zij werden bevrucht en bij het inwinteren

bleken de volken zeer goed te zijn.

Naar aanleiding van deze opmerkingen geeft W. Fyg, verbonden aan de bijenafdeling te Liebefeld in het Februari-nummer een interessant artikel over de bevruchting en het uitvliegen van moeren.

Hij is van mening, dat een tweede bevruchting op anatomische en physiologische gronden onmogelijk is. Bij een onbevruchte koningin bestaat er tussen de eierstokken en de eileider nog geen verbinding, daar deze door een dubbel vlies van elkander gescheiden zijn. Dit is nodig om te verhinderen, dat hij de bevruchting de zaaddraden op een ongewenste plaats, n.l. de eierstokken kunnen komen. Sommige geleerden nemen aan, dat de afscheiding door het eerste ei verbroken wordt. Fyg denkt dat het vlies kort voor het eierleggen gaat beginnen, opgelost is. Een tweede bevruchting is dus niet mogelijk.

Het physiologisch bezwaar is, dat de bevruchting alleen kan plaats vinden als de koningin bronsig is en dit is zij 2 à 3 dagen na het uitkomen, totdat zij begint te leggen. Schrijver is dan ook van mening, dat

een vierjarige, darrenbroedige koningin niet plotseling weer bronschtig kan worden. Hij schrijft het herstel van de darrenbroedigheid van de moeder toe aan andere oorzaken en haalt een voorbeeld aan van een imker, die een darrenbroedige koningin in één van zijn volken vond, hetgeen veroorzaakt zou zijn door slechte dracht, waardoor het volk gebreke leed. Bij goed voeren herstelde dit volk.

In het tweede geval van darrenbroedigheid komen de onbevuchte eieren niet van de moeder, maar van de werkbijen. Het is volgens Fygwer een interessant geval: 1e. dat het 40 dagen duurt voordat de koningin met eierleggen begint, 2e. dat de werkbijen eitjes leggen, terwijl de moeder aanwezig is.

Het is bewezen, dat de jonge koninginnen in de regel tussen de 6e en 10e dag na het uitlopen bevrucht worden en dan na 2 of 4 dagen de eerste eieren leggen. Maar meermaals worden de koninginnen veel later bevrucht, zonder dat daarvoor een oorzaak kan worden aangewezen. Het is bewezen, dat een succesvolle bevruchting nog na 3 of 4 weken kan plaats hebben. Men zou onwillekeurig aan een vertraagde bronschtig kunnen denken, maar wij weten zeer weinig van deze toestand van de moeder, in het bijzonder van de factoren die deze opwekken, bevorderen of remmen. Bekend is, dat de aanwezigheid van open broed de bronschtig tegenhoudt.

De blinde Huber ontdekte reeds, dat koninginnen, welke van 20 tot 36 dagen vastgehouden waren, nog ter bruidsvlucht uitvlogen en met het bevruchtingsteken thuis kwamen. Zij begonnen spoedig eitjes te leggen, maar zij waren zonder uitzondering blijvend darrenbroedig. Huber heeft deze eigenaardige voorvallen niet kunnen verklaren.

Het is echter volgens Fygwer zeker, dat ook laat bevruchte moeren tot het leggen van bevruchte eieren in staat zijn, hetgeen weer blijkt uit het medegedeelde van de tweede bijenhouder. Het blijkt dat de bronschtigheid en de bevruchtingsmogelijkheid langer duren dan algemeen vermoed wordt.

In de (Oostenrijkse) Bienenvater 1946/10 en 11 staat van de 88-jarige Dr. Ludwig Arnhart (Weenen) een wetenschappelijk artikel over de bevruchting van de bijenkoningin, waaruit ik het volgende weergeef:

Om bij de bevruchting zijn werk te kunnen doen, moet de penis uit het achterlijf van de dar te voorschijn komen. De dar bezit de eigenaardig-

heid, dat hij bij de meest verschillende opwinningen de penis bliksemsnel naar buiten werpt. Daarbij hoort men een lichte knal. Voor de dar is dit zeer noodlottig, hij gaat niet alleen direct dood, maar wordt ook geheel onbeweeglijk. Trekt men de kop van een dar af, dan zal hij nog enige tijd rondkruipen, als de penis niet uitgestoten wordt. Dit uitstoten is dan ook de eigenlijke oorzaak van de plotselinge verlamming. De dode dar zal de koningin uitermate belasten, zij tracht hem met haar achterste poten te verwijderen, hetgeen gelukt.

Door het doodgaan van de dar zal de koningin dus veel moeten doen om de bevruchting te doen slagen. Weet zij of dit werkelijk gelukt is?

In de American Beejournal 1947/1 vinden we een artikel van een instructeur in de Zoölogie van de Universiteit van Illinois, getiteld „Meervoudige bevruchting van de koningin”.

Schrijver had 'n klein volkje zonder moeder in een observatiekast geplaatst. Na 15 dagen liep een normale koningin uit haar dop, dit was 16 Juli. Voor versterking van het volkje werd een raampje broed toegevoegd. 20 Juli vloog de moeder uit, dit werd die dag 3 maal waargenomen, zonder dat een bevruchtingsteken werd gezien.

Op 21 Juli vloog de moeder om 15.21 uit en keerde 15.27 onbevruucht terug. Om 15.30 kwam zij weer naar buiten om te 15.48 met het bevruchtingsteken terug te keren. De werkbijen likten aan het teken, maar probeerden niet het te verwijderen. Slechts 4 minuten na de thuiskomst viel het verschrompelde orgaan af. De moeder liep door de kast met haar geslachtsdeel open en 23 minuten na het afwerpen van het mannelijk orgaan vloog de moeder weer uit (16.15) en keerde om 16.29 weer met een bevruchtingsteken terug.

Te 16.45 was de koningin door haar „hofstoet” omringd en nu was eerst te 17.55 het teken verwijderd. Dit was intussen tot een bruine draad samengetrokken en door de moeder verwijderd, zonder dat de werkbijen hier een handje hadden geholpen.

Op 23 Juli stak de moeder haar kop in de gepoetste cellen, maar eerst de volgende dag liet zij haar achterlijf gedeeltelijk in de cellen zakken. Op 25 Juli werden een zestal eieren in de cellen gezien, terwijl de koningin meermalen haar achterlijf uit een cel trok, zonder een ei gelegd te heb-

ben, terwijl het ei ook wel eerst na het uittrekken van het achterlijf losliet. Later bleek, dat de moeder goed was.

Uit de advertenties uit het Amerikaanse blad Gleanings 1946/12 en 1947/1 het volgende:

Aangeboden wordt een Superdraad-insmelter, bestaande uit een plastic-doos, bevattende een speciale transformator, voltmeter, schakelaar en draden, voorzien van doeltreffende klampen om aan de draden van het raampje vast te maken. Er is controle, dat de draden niet te warm worden. Alle draden kunnen tegelijk ingesmolten worden.

„Door Uw kunstraat met horizontale draden te versterken maakt U zelfs 3-ply (zie onder) of „crimp-wired foundation (kunstraat, voorzien van slangenvormige draden) „sterker”.

De prijs is \$ 11.50, het gewicht anderhalve Ko.

De firma A. I. Root plaatst de volgende advertentie: „3-Ply Airco kunstraat is de beste, duurzame kunstraat voor broed-„en slingerramen, ongeacht welk „seizoen. Meer werkerellen in het „broednest betekent meer bijen en „meer honing.

„De vergrote sterkte van 3-ply betekent „langer meegaan, „minder „werk en minder kosten.”

Volgens een afbeelding bestaat deze kunstraat uit drie op elkander geperste vellen, de buitenste bestaande uit zuivere bijenwas en het middelste uit een mengsel van bijen- en plantaardig was.

De (Amerikaanse) Nationale Organisatie van bijenhouders, doet een beroep op de beurs van de Amerikaanse imkers. Door haar werk werden de prijzen van honing vrij. Het stortings-formulier luidt:

„Ik sluit mijn bijdrage van \$... „hierbij als bijdrage voor vroegere „diensten en om een blijvende en „actieve organisatie te verzekeren. „Vijf dollars (of meer) verlenen mij „het lidmaatschap en een stem in „de gang van zaken van de organi- „satie.” (De contributie is wel wat hoger dan die van onze vereniging en zover ik kan nagaan geeft de genoemde organisatie geen maandschrift uit. Referent).

Volgens de Schweizerische Bienenzitung verschijnen in Duitsland ook weer meerdere bijen-tijdschriften, maar het verbod tot uitvoer van drukwerken maakt het onmogelijk, dat deze over de grenzen komen.

een dag of een paar dagen van te voren, één of twee raampjes met nieuwe kunstraat 1), in het broednest, dan heb je veel kans dat de koningin daar op zit. Ik heb dat gedaan en het is mij in twee van de drie gevallen gelukt. Men moet van alles proberen wil men een goede imker worden.

De Wilp.

F. DE GROOT.

1) Een lege darrenraat is nog beter. — Red.

Zoek de Koningin

In het Januari-nummer las ik, dat er een Imker was die nogal wat moeite had om de koningin te vinden, als hij zwermen maken wil. Nu ik ben ook nog maar 3 jaar imker en had daar ook nogal wat werk mee. Maar toen ben ik eens naar mijn Vader gegaan en heb gevraagd, hoe hebben jullie dat? Nu, zegt hij, als je een zwerm wilt maken, ga je heen en hangt

HET GOUDEN IMKERSFEEST TE ASSEN

Na tal van informatieve besprekingen is ons namens het Hoofdbestuur definitief medegedeeld, dat het 50-jarig jubileum van onze Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt, in September van dit jaar te Assen gehouden zal worden. Onze afdeling zal dus als gastvrouw fungeren en dat rekent zij zich tot een grote eer. Zij heeft besloten haar beste beentje voor te zetten en onze kleine stad zal in September in het teken van de bijenvreugde staan, dat beloven wij U.

Het zal, voor zover het aan ons ligt, een groots feest worden, waar de duizenden leden van harte welkom zullen zijn. Het mooiste plekje van de stad is er voor uitgezocht. Tegen het beroemde Sterrebos aangeleund ligt daar het gemeentelijke hertenkamp: rondom bomen en een grote effen grasvlakte in het midden. Dwars daar doorheen loopt een klein stroompje, dat zich op één plaats verbreedt tot een rustiek eendenvijvertje. Verder ligt er dan een bruggetje over de beek, met een hek er op.

In hoeverre dat van belang is voor ons gouden imkersfeest? Wij zullen het U zeggen. Dat hekje mogen wij in die Septemberdagen van Assens vroede vaderen dichtmaken en dan kunnen de herten niet meer over de stroom. Zij kunnen aan de kant blijven staan kijken, hoe wij op het grasveld aan de andere oever een grote vergaderent opslaan, waar vierduizend bezoekers plaats zullen kunnen vinden, hoe wij een luidsprekersinstallatie zullen aanleggen, zodat het in de tent gesproken woord op het gehele terrein en tot diep in het Sterrebos gehoord kan worden, hoe wij ook over de weg, die het bos in voert, onze elektrische draden zullen spannen, die de tent met de direct tegenover het hertenkamp gelegen zalen en terreinen verbindt, waarin de grote nationale tentoonstelling „BIJEN, BLOEMEN EN HONING" wordt ondergebracht.

Inderdaad, de herten zullen zich verwonderen. U wellicht ook? Er staat zo het een en ander op het programma en het duurt niet lang meer of U hoort er meer van. Maar wij ontmoeten elkaar in September toch op het GOUDEN IMKERSFEEST?

J. G. d. R.

25 jaar in dienst van imker en bijen

Zo luidt de titel van de jubileum-uitgave van de prijscourant van Mellona te Santpoort, en de prijs-courant mag gezien worden.

De oprichter van het Bijenpark Mellona is de ons allen welbekende heer de Meza, die dit aanvankelijke kleine amateursbedrijfje in korte tijd heeft opgewerkt tot een bedrijf, dat gezien mag worden.

Met onvermoeide ijver beweegt hij zich op het gebied der bijenteelt, lezingen, praktische lessen, cursussen, films en daarnaast een bijenpark met een 5 à 600 bijenvolken, een fabriek van imkergereedschappen, ja, wat niet al.

En aan alles kent men de voortvarende leider. We staan wel in het teken van jubilea; Mellona is er een van.

Aan zijn bedrijf kan men zien, wat doortastendheid en noeste vlijt vermag.

Wij wensen dhr. de Meza nog heel veel voorspoed toe en we zijn er van overtuigd, dat hij dit thans reeds uitnemende bedrijf nog verder zal uitbouwen.

Red.

Officieële Mededelingen

DE SECRETARIS DEELT MEDE:

Het verdient aanbeveling eerst de afdelings-secretaris te vragen of men op de ledenlijst der afdeling voorkomt, alvorens te klagen over niet-ontvangen van het Maandschrift. Het blijkt n.l. meermalen, dat de naam niet op de ledenlijst voorkomt.

Bezettingspostzegels zijn niet meer geldig; deze dus ook niet op een brief plakken of voor betaling in een brief sluiten, ter voorkoming van strafport.

Alle betalingen zoveel mogelijk per giro te doen en niet meer per postwissel. De giro werkt thans weer vrij goed en betalingen per giro voorkomt hoge porti.

Er ontstaat steeds vertraging, indien men stukken bestemd voor Afd. Handel, Afd. Suiker of Afd. Assurantie naar Amersfoort zendt en omgekeerd ook, stukken voor Afd. Vereniging (Secretariaat, Hoofdbestuur, Maandschrift) naar Wageningen.

Verzocht wordt naar de juiste adressen te zenden.

Het Secretariaat levert geen boeken op bijenteeltgebied. Men kan hiervoor bij de boekhandel ter plaatse terecht. Uitgezonderd een exemplaar „Het leven der Bijen", door Dr. Minderhoud, van welk werkje nog slechts enkele exemplaren beschikbaar zijn en van „Bijenteelt en Bezetting", waaraan wij nog een aantal aanvragers kunnen helpen. Het eerste werkje kost voor leden 60 cent plus 4 cent porto, het laatste f1.50 plus 20 cent porto. Een en ander bij vooruitbetaling.

DE REDACTEUR DEELT MEDE:

Verzoeken om stukken in een „eerstvolgend" nummer op te nemen, kunnen in het algemeen eerst dan worden ingewilligd, indien zij tijdig, dat is vóór de 15de der maand, in het bezit van de Redacteur zijn en dan nog alleen indien de plaatsruimte dit veroorlooft.

KORT VERSLAG VAN DE HOOFDBESTUURS-VERGADERING VAN 18 MAART 1947.

Dhr. ter Brugge is wegens ziekte afwezig, evenals Dr. Minderhoud. Aanwezig, behalve de andere leden van het Hoofdbestuur, Ir. Mommers en dhr. Rouwenhorst van het Bedrijfschap.

De voorzitter geeft verslag van de conferentie op het Departement van Landbouw met dhr. v. d. Plassche, de Zuidelijke bonden en een vertegenwoordiger van Financiën en van de Fruitteeltorganisatie. Er zullen stappen worden gedaan om de suikerlevering voor de bijenteelt veilig te stellen. Van de Brabantse bond is bericht binnengekomen, dat deze, op basis van de stichtingsacte, besprekingen wil voeren met onze Vereniging aangaande het oprichten van een instituut annex proefstand, waarover ook op het Departement gesproken is. Deze zal uit een gezamenlijke pot worden gefinancierd, terwijl het Rijk zal bijspringen.

Een voorstel van het Departement om voortaan de te houden lezingen en praktische lessen door de Vereniging te subsidiëren en niet meer door het Departement, wordt aangenomen. Het Hoofdbestuur betreurt dit voorstel echter zeer.

Inzake een brief van de Brabantse Bijenhoudersbond, waarin deze haar beschuldiging van collaboratie tijdens de bezettingstijd terugneemt, wordt met voldoening begroet; de passage aangaande de secretaris echter voor kennisgeving aangenomen. De vordering op die bond van suikergelden, wordt in handen gesteld van de suikercommissie. Er wordt langdurig gesproken over de vergiftiging van bijen door bespuitingen in de boomgaarden, zulks naar aanleiding van een voorstel van de Bijenhoudersbond van de N.C.B. de imkers op te wekken hun bijenvolken niet lager te verhuren dan tegen f7.50 per volk, plus heen-en-weer vracht. Er zal over deze punten contact worden gezocht met de N.F.O. De voorzitter is van mening, dat een eventueel verzoek om ontslag van de secretaris niet eerder zal moeten worden ingewilligd, dan op 1 October a.s., waarbij hij opmerkt, dat hij nog niet begrijpt, waarom de secretaris wil vertrekken.

Ingående diezelfde datum zal de administratie van alle

onderdelen van de Vereniging, in Wageningen worden ondergebracht.

Op een brief van de afd. Kampen zal een uitgebreider antwoord worden gegeven. Inzake een schrijven van Terapel over zuivering zal worden gericht, dat de zuivering een maatregel en geen straf is.

De voorbereidingen voor de suikerlevering worden geheel in handen gegeven van de suikercommissie, met uitzondering van de prijsbepaling, welke met de voorzitter en directeur zal worden bepaald.

De notulen van de vorige vergadering worden goedgekeurd, behoudens een enkele opmerking.

Besloten wordt de viering van het 50-jarig Verenigingsjubileum te Assen te houden; de algemene vergadering zal aan die dag voorafgaan. Zij zal in September op een nader vast te stellen dag worden gehouden.

Het door de secretaris opgestelde examenprogramma voor Practisch Imker zal, na door de Rijksbijenteeltconsulent beoordeeld te zijn, in een volgende vergadering worden vastgesteld. Het plan bestaat, rond dit jaar de examens te houden.

Na de gebruikelijke rondvraag wordt de vergadering gesloten.

Afdelingsberichten

VERSLAG OVER DE VERGADERING,

gehouden op 12 Maart 1947, in het Stationskoffiehuis te Kesteren, 's namiddags half drie.

Aanwezig zijn de volgende heren: T. Lodder, burgemeester en G. den Hartog, wethouder van Kesteren; A. Rooij, voorzitter der Veiling te Kesteren; R. Feenstra, dir. N.V. Bet. Handelsvereniging te Kesteren; Schalk, als vertegenwoordiger van de Rijkstuinbouwconsulent Ir. Joh. Bos te Kesteren, die verhinderd was; v. d. Boogaardt, IJzendoorn, als vertegenwoordiger van de heer P. van Westrhenen, voorzitter van de N.F.O., die ook verhinderd was; het bestuur bijenmarkt Veenendaal; Bijenvereniging afd. Kesteren en het Marktbestuur.

Bericht van verhindering was ingekomen van de voorzitter van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland, A. Blom te Rhenen en Ponten te Nijmegen.

De voorzitter opent de vergadering met een welkomstwoord en reageerde het doel, waarvoor deze vergadering was bijeengeroepen, n.l. een oplossing te vinden voor de eventuele moeilijkheden, die zouden kunnen ontstaan door het gebruik van D.D.T.-houdende ziektebestrijdingsmiddelen in de fruitteelt, welke middelen giftig zijn voor de insecten, in het bijzonder voor de bijen, zodat de zo nodige bestuiving door de bijen in de bloeitijd mede in gevaar komt.

De marktcommissie is van mening, dat zij de zaak niet op zijn beloop kan laten en de bijenhouders dient te waarschuwen, met als gevolg dat niet op de oude voet kan worden voortgegaan met het plaatsen van bijenvolken bij de fruitkwekers.

Na deze inleiding ontspan zich een gedachtenwisseling, waarvan het resultaat als volgt kan worden samengevat:

De voor ons nieuwe D.D.T.-houdende bestrijdingsmiddelen zijn vorig jaar nog slechts sporadisch gebruikt. Later in de zomer wat meer. Nu de winterbespuitingen dit jaar praktisch niet meer gedaan kunnen worden en de animo voor de nieuwe middelen groot is, wordt verwacht dat dit jaar in ruime mate met de nieuwe middelen zal worden gespoten. Kleine proeven hebben aangetoond dat inderdaad D.D.T.-houdende middelen giftig zijn voor de bijen. Het blijkt een contact-gift te zijn.

Voor de bevruchting van de fruitbloesems is de bij zeer nuttig gebleken. Zouden de bijen alleen voor de kersen gebruikt worden, dan blijft de moeilijkheid, dat de bijen niet direct na de bloei kunnen reizen, terwijl de bloei van een bepaalde soort vrucht niet altijd gelijktijdig is.

De bijen in de boomgaarden te brengen voor honingwinning, waar het de imkers tot nu toe om begonnen is, zou geen zin meer hebben. De imker moet er rekening mede houden, dat hij de bijen niet meer terug krijgt. In dat geval dient een behoorlijke schadevergoeding geregeld te worden.

De fruitteler raakt hierdoor duurder uit en zal moeten overwegen wat in de toekomst het zwaarste weegt: niet spuiten met het gevreesde middel en voldoende bestuiving voor de vruchtzetting of wel spuiten en geen bijen, of wel

spuiten en de bijen eraan wagen. Het laatste geval ware te prefereren boven de andere, doch kan dan de imkerij ieder jaar opnieuw voor voldoende aanvoer van nieuwe volken zorgen? Hier ligt misschien een nieuw terrein open voor de korfmakers.

Aanvankelijk zullen de fruitkwekers tegen hoge kosten van bijenvolken opzien. Toch is zulks verantwoord als de prijs b.v. op f 25.— per volk gesteld zou kunnen worden. Dat zou per ha. f 125.— zijn.

De vraag werd gesteld of deze aangelegenheid niet in groter verband diende te worden gezien en daarom werd besloten het hier behandelde probleem onder de aandacht van de autoriteiten te brengen. Men was algemeen van mening dat speciaal de veilingen elders zich ook met deze aangelegenheid dienen te belasten en prees het pionierswerk dat tot nu toe in deze door de veiling te Kesteren was verricht en de resultaten welke tot nu toe waren bereikt. Speciaal de imkers waren tevreden over de oude regeling. De Veiling te Kesteren zal de financiële zijde in een speciale bestuursvergadering bekijken en onderzoeken of in haar rayon organisatorisch nog een regeling tot stand kan komen voor het a.s. seizoen.

De voorzitter uitte zijn dank aan de aanwezigen voor de getoonde belangstelling en sprak de hoop uit dat ook dit probleem op organisatorische wijze verder tot oplossing kan worden gebracht en betreunde het, dat bij deze bespreking de heren van Rappard, Mommers en Ponten niet aanwezig konden zijn.

H. VAN TONGEREN, Secretaris.

BIJENMARKT GRONINGEN.

De Kring Groningen denkt op 29 April a.s. een bijenmarkt te organiseren. Zij, die voor deze markt volken hebben aan te bieden, worden verzocht hiervan ten spoedigste opgave te verstrekken (korven en kasten apart) aan de secretaris der Kring:

K. H. SPOTTEL,

Post: 't Waar (Groningen), Nieuw-Scheemda.

ONZE BIJENMARKTEN IN APRIL.

De volgende bijenmarkten zullen worden gehouden: 9 April Tilburg; 11 April Dordrecht; 26 April Zenderen; 29 April Groningen.

Verdere gegevens ontbreken.

IN MEMORIAM

JAN TAMBOER,

de nestor der Apeldoornse Imkers, is niet meer. Op Maandag 10 Maart 1947 werd hij ten grave gedragen — 97 jaren, welk een gezegende ouderdom.

Een Imker van de oude soort... maar wat meer wil zeggen, van de goede soort.

In dank zullen we hem blijven gedenken.

Afdeling Apeldoorn.

SPEURBIJTJES

GEVRAAGD: Enkele nieuwe of goede, gebruikte originele, compl. **Hoograam-Versteeg-Kasten**. Aanbiedingen aan: H. STRIJLAND, Traay 293, Driebergen.

IN- EN VERKOOP VAN BIJENVOLKEN. Imkers die bijenvolken wensen te kopen op de bijenmarkten te houden in de Graafschap (Borculo, Varsseveld), doch niet in de gelegenheid zijn persoonlijk te komen of een vertegenwoordiger te zenden, of wel imkers die bijen hebben af te geven, doch deze markten beslist niet kunnen bezoeken, kunnen hun opdrachten c.q. wenschen kenbaar maken aan de Secretaris van de Groep A: A. K. v. EEKEREN te Gorrssel. Voor doorgifte aan plaatselijke commissiekoopers of in contant brengen met gegadigden, wordt dan zorggedragen.

TE KOOP: Nog een aantal **bijenvolken in kasten**. Adres: **KONING'S BIJENSTAND**, Hoog-Soeren bij Apeldoorn.

ADVERTENTIE-TARIEVEN

1/32 pagina	f 3.—
1/16 „	5.—
1/8 „	8.—
1/4 „	15.—
1/2 „	26.—
1/1 „	50.—

Bij meermalen plaatsing reductie.

TE KOOP: KUNSTRAAT EN BOOGKORVEN

Ook verwerken wij Uw oude raat en zuivere was. 12- en 16-raams Boogkorven met of zonder raampjes te koop

SCHWIETERS' BIJENPARK - DEDEMSVAART
Telefoon no. 95

Breekt met uw oude sleur!

Iets nieuws! Schaff U nu aan de nieuwe, sterk isolerende, naadloze **DEKPLANK „IDEAAL“**. Octrooi aangevraagd. Zij biedt U de volgende voordelen: Groot isolerend vermogen, geen condensvocht aan zolders, naadloos oppervlak, geen werken of krimpen zoals bij hout, geen broednesten meer voor de wasmot, bijenruimte boven de raampjes, ruime voer-opening zowel voor de voederballon, jampot als de voederbakje van Joustra. Door inschuiven van geperforeerd zinkgaatje als reisraam te gebruiken en met glaasje, controle in broedruimte. Standaard uitvoering Simplex broedkamer $40\frac{1}{2} \times 45\frac{1}{2}$. Afwijkende maten opgeven, geringe prijsverhoging. Proefplank f 2.25. Gaasje 20 cent. Rembours, porto en emballage voor kopersrekening. Bij minstens vijf stuks emballage vrij. — Bestelt nog heden! — Adres:

DEKPLANK „IDEAAL“, POSTBUS 47, OVERSCHIE

Wegens overgang in 's Rijks dienst van de huidige functionaris komt per 1 September 1947 de betrekking van

Secretaris-Penningmeester

der Vereniging vacant.

Voor deze betrekking (het redacteurschap van het Maandschrift voor Bijenteelt is hierbij niet inbegrepen) worden sollicitanten opgeroepen, die hun sollicitaties vóór 1 Mei a.s. dienen in te zenden aan de voorzitter der Vereniging: Mr. L. R. J. RIDDER VAN RAPPARD, Arkelschedijk 60, Gorinchem.

Sollicitanten moeten voldoen aan de volgende voorwaarden: Goed op de hoogte zijn met de bijenteelt in Nederland en bekwaam in het voeren van correspondentie, ook in de moderne talen. Zij moeten in staat zijn de Verenigingsadministratie te voeren. Zij moeten lid zijn van de Ver. en haar doelstelling onderschrijven. Geschikt zijn om met mensen van allerlei rang en stand te kunnen omgaan en goed organisator zijn. Bij benoeming bereid zijn zich te Wageningen te vestigen. Salaris nader overeen te komen.

In de sollicitatiebrief uitvoerige inlichtingen over levensloop, vooral ook op het gebied der bijenteelt vermelden en eventuele aanbevelingen bijvoegen en referenties opgeven.

TE KOOP**TIEN NIEUWE SOLIDE SIMPLEX KASTEN**

van duimshout, elk met twee broedkamers en 20 raampjes, plat dak met asphalt, zeer geschikt om te reizen. Prijs per stuk f 27.50. - J. C. MEIJER, Frederiksoord.

BIJENMARKT TWENTHE

TE HOUDEN ZATERDAG 26 APRIL TE ZENDEREN op het terrein van den heer Schulten, gelegen aan de grote verkeersweg Almelo-Borne. Grote aanvoer wordt verwacht. **HET BESTUUR.**

BIJENPLANTEN

IN UW TUIN GEVEN HET HELE JAAR PLEZIER! Wij leveren U geschikte bomen, heesters en vaste planten. Ook voor parken en plantsoenen. Vraagt advies. **Kwekerij „Quatre Bras“, Brinkgreverweg 87, Deventer.**

B-CURSUS BIJENTEELT voor beginners**G-CURSUS BIJENTEELT voor gevorderden**

Leider: De Rijksbijenteeltonderwijzer J. B. M. v. d. Belt. - Uitgebreide lessen. - Prima correcties. - Een groot aantal illustraties. - Vraagt prospectus en proefles aan:

**STICHTING SCHRIFTELIJK ONDERWIJS
APELDOORN.**

H. O. te B. (B-cursist): „Ik zeg U hartelijk dank voor het onderwijs en de gegeven correcties. Ik weet er nu heel wat meer van van voorheen.“

M. J. S. B. te S. (G-cursist): „Ondergetekende bevestig hiermede zijn volle tevredenheid over de cursus. Het is mij een waar genoegen geweest, deze te hebben gevolgd. Ik dank U voor het genoten onderwijs.“

D. de V. te H. (B- en G-cursus): „De lessen zijn zeer leerzaam.“

**W. van 't Land
Honingzemerij te Barneveld**

KOOPT A CONTANT

tegen de hoogste prijzen:

raatwas, zuivere was, ruwe

honing en zuivere honing

OOK HET ADRES VOOR UW IMKERSARTIKELN

FIRMA FRANS BENNEKERS

LANGE BISSCHOPSTRAAT 14, DEVENTER

Uw adres

VOOR ALLE IMKERSBENODIGDHEDEN!

PRIJSCOURANT GRATIS OP AANVRAAG

SPEURBIJTJES

(geen handelsartikelen en alleen voor leden)

Bij vooruitbetaling f 1,50

WIE RUILT: Stofzuiger voor een bijenkast met volk? - Brieven onder letters C.O., J. v. d. Heijdenstraat 35 te Amersfoort.

IN RUIL AANGEBODEN: Een prima handkolbtoestel voor 2 gebr. compl. boogkorven of 1 goed bevoikte korf. Tevens te koop: 2 Tickner Edward bijenkasten m. uitgeb. raten, f 18.50 per stuk. - H. HULS, Schotsiaan, Terapel (Gr.).

GEVRAAGD: Afstandsregeling van 25 mm. voor reiskasten. Liefst soort van Graze, en sluitingen. En enige kilo's bijenwas om zelf kunststraat te maken. - D. W. KOSAMP, Bijenpark „De Korenbloem“, Barlo 115, Aalten.

GEVRAAGD: Enige bijenvolken in korf of kast. Brieven met volledige inlichtingen: E. J. OOSTERINK, Kloosterstraat 13, Naarden.

TE KOOP AANGEBODEN: Twee z.g.a.n. bijenkasten (geheel compleet). Adres: L. v. d. BRUL, Pres. Rooseveltweg 126, Utrecht, Telefoon 13515.

FEEKA-FEITEN

DE TWEEDE LES VAN DE CURSUS VOOR GEVORDERDEN KUNT U THANS BIJ UW AFDELINGS-SECRETARIS INZIEN. Doet U dit vooral even, of nog beter: geeft U ons even uw naam en adres, dan ontvangt U hem gratis thuis. Elke vooruitstreckende imker moet hier kennis van nemen.

Wist U, dat de populaire uitvoering der „FEEKA“-KAST, bestaande uit broedkamer, honingkamer, separator-reisraam-dekplank en zinken dak, slechts f32.50 kost, en dat U voor f8.50 een prima zware onderstand kunt krijgen, met plaats voor 4 kasten? Vooral tijdens de reis onmisbaar voor het stapelen. Uit voorraad leverbaar.

BOUWTEKENINGEN DER „FEEKA“-KAST, inclusief tal van nuttige wenken voor het zelf vervaardigen van kasten, f12.50 per stel.

AMERIKAANS STUIFMEEL-SURROGAAT met recept. Een uitkomst nu na deze strenge winter het verse stuifmeel zo schaars zal zijn. f1.25 per kg. Porto f0.25. Bestel nog heden per postwissel; voorraad is niet groot.

IN ONTWERP: Nieuw model koninginneteelt-kastje. Stuifmeelval voor winning natuurlijk stuifmeel. Sloten passend op alle bijenkasten. Wilt U hiervan iets naders weten, geef ons dan Uw adres. U ontvangt dan bij gereedkomen nadere inlichtingen, natuurlijk geheel zonder verplichtingen Uwerzijds.

DE „FEEKA“, de meest vooruitstrevende zaak op het gebied der Bijenteelt, heeft steeds iets nieuws en is U gaarne met inlichtingen van dienst.

FEEKA HANDELSONDERNEMING
NIEUWEWEG 278, KAMPEN - TEL. 447

MELLONA v.h. J. de Meza, SANTPOORT

Telefoon 8225 Santpoort

HERDACHT IN MAART 1947 HAAR 25-JARIG BESTAAN

*

Gegroeid van amateursimkerij, tot het grootste bedrijf op bijenteeltgebied in Nederland.

Het beste bewijs, dat wij onze dienende taak voor imker en bijen naar behoren hebben vervuld.

Ons bijenpark, ruim 600 volken, levert het beste op gebied van wintervolken, zwermen, koninginnen.

Onze fabriek levert alles wat de imker kan nodig hebben.

Kasten en onderdelen, wegens beperkte houttoewijzingen, alleen op bestelling.

Onze Schriftelijke Cursus heeft al meer dan 2000 enthousiaste deelnemers gehad.

*

ONZE GEILLUSTREERDE JUBILEUM-PRIJSCOURANT ZENDEN WIJ U OP AANVRAAG GRATIS TOE